

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DİLEKÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı
17 Şubat 2026 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı Ahmet Salih Dal'ın, Komisyon Başkanının mazeretine, Gaziantep Milletvekili Ertuğrul Kaya'nın Komisyon üyeliğinin sona ermesine, Komisyonun bugünkü gündemine, Komisyona gelen dilekçelerin incelenme ve Komisyon Başkanlık Divanı karar süreci ile itiraza uğrayan Başkanlık Divanı kararlarının Komisyonda görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-20210), (D28-23958), (D28-23959) numaralı Dilekçeler hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ve Başkanlık Divanı'nca Komisyon Genel Kuruluna sevk edilen (D28-20212) numaralı Dilekçe'ye ilişkin görüşme

2.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-18370) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 59 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

3.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-17938) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 28 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

4.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-20259) numaralı Dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

5.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-21523) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 11 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

6.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-26647) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 4 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

7.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun (D28-19664) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki (D28-20643) numaralı Dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

8.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-18852) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 4 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

9.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-18341) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki (D28-18529) numaralı Dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

IV.- KARARLAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-20210), (D28-23958), (D28-23959) numaralı Dilekçelere ve Başkanlık Divanı'nca Komisyon Genel Kuruluna sevk edilen (D28-20212) numaralı Dilekçe'ye ilişkin karar

2.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-18370) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 59 dilekçenin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

3.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-17938) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 28 dilekçenin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

4.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-20259) numaralı Dilekçe'nin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

5.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-21523) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 11 dilekçenin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

6.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-26647) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 4 dilekçenin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

7.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-19664) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki (D28-20643) numaralı Dilekçe'nin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

8.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-18852) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 4 dilekçenin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

9.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-18341) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki (D28-18529) numaralı Dilekçe'nin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU

-----0-----
2'nci Toplantı
17 Şubat 2026 Salı
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dilekçe Komisyonu saat 15.35'te açıldı.

Oturum Başkanı Ahmet Salih Dal, Komisyon Başkanının mazeretine, Gaziantep Milletvekili Ertuğrul Kaya'nın Komisyon üyeliğinin sona ermesine, Komisyonun bugünkü gündemine, Komisyona gelen dilekçelerin incelenme ve Komisyon Başkanlık Divanı karar süreci ile itiraza uğrayan Başkanlık Divanı kararlarının Komisyonda görüşülme usulüne ilişkin açıklama yaptı.

Gündemin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" ile "Genel Kurula Sevk Edilen Dilekçeler" kısmında,

Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-20210), (D28-23958), (D28-23959) numaralı Dilekçeler hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ve aynı mahiyette olup söz konusu itirazın dilekçelerle birleştirilerek görüşülmesi amacıyla Başkanlık Divanınca Komisyon Genel Kuruluna sevk edilen (D28-20212) numaralı Dilekçe'ye ilişkin görüşme yapıldı.

(D28-20210), (D28-20212), (D28-23958) ve (D28-23959) numaralı Dilekçelerle ilgili olarak Mersin ili Tarsus ilçesi Günyurdu ve Atgirmez Mahallelerinde yerinde inceleme yapılmasına ve gerekli hazırlık çalışmalarının Komisyon Başkanlığınca yürütülmesine karar verildi.

Gündemin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında,

Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-18370) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 59 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme yapıldı.

(D28-18370) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 59 dilekçenin karar konusu olamayacağı kabul edildi.

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-17938) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 28 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme yapıldı.

(D28-17938) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 28 dilekçenin karar konusu olamayacağı kabul edildi.

Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-20259) numaralı Dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme yapıldı.

(D28-20259) numaralı Dilekçe'nin karar konusu olamayacağı kabul edildi.

Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-21523) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 11 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme yapıldı.

(D28-21523) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 11 dilekçenin karar konusu olamayacağı kabul edildi.

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-26647) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 4 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme yapıldı.

(D28-26647) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 4 dilekçenin karar konusu olamayacağı kabul edildi.

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun (D28-19664) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki (D28-20643) numaralı Dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme yapıldı.

(D28-19664) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki (D28-20643) numaralı Dilekçe'nin karar konusu olamayacağı kabul edildi.

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-18852) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 4 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme yapıldı.

(D28-18852) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 4 dilekçenin karar konusu olamayacağı kabul edildi.

Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-18341) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki (D28-18529) numaralı Dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme yapıldı.

(D28-18341) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki (D28-18529) numaralı Dilekçe'nin karar konusu olamayacağı kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 17.20'de toplantıya son verildi.

17 Şubat 2026 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.35
BAŞKAN: Sunay KARAMIK (Adana)
BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet Salih DAL (Kilis)
SÖZCÜ: Behiye EKER (İstanbul)
KÂTİP: Yıldız KONAL SÜSLÜ (İstanbul)

----- 0 -----

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli basın mensupları ve kıymetli katılımcılar; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Dilekçe Komisyonunun 28'inci Yasama Dönemindeki 9'uncu Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı Ahmet Salih Dal'ın, Komisyon Başkanının mazeretine, Gaziantep Milletvekili Ertuğrul Kaya'nın Komisyon üyeliğinin sona ermesine, Komisyonun bugünkü gündemine, Komisyona gelen dilekçelerin incelenme ve Komisyon Başkanlık Divanı karar süreci ile itiraza uğrayan Başkanlık Divanı kararlarının Komisyonda görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bu arada, Komisyon Başkanımızın tüm üyelere selamları var, mazeretinden dolayı katılamadı; ben yürüteceğim.

Değerli üyelerimiz, Genel Kurulun 4 Şubat 2026 tarihli 56'ncı Birleşiminde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı Kâtip Üye olarak seçilmesi nedeniyle Gaziantep Milletvekili Sayın Ertuğrul Kaya'nın Komisyonumuzdaki üyeliği TBMM İçtüzüğü'nün 21'inci maddesi uyarınca kendiliğinden sona ermiştir. Sayın Kaya'ya Komisyonumuzda görev yaptığı süre boyunca Komisyon çalışmalarına sunduğu değerli katkıları dolayısıyla teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bugünkü toplantımızın gündemi 5 Şubat 2026 Perşembe günü sizlere yazılı olarak iletilmiş ve ayrıca TBMM uzantılı e-posta adreslerinize de gönderilmiştir. Gündemimizde itiraza uğrayan Başkanlık Divanı kararları ile Genel Kurula sevk edilen dilekçeler yer almaktadır.

Bilindiği üzere, Komisyonumuz anayasal dilekçe hakkının kullanılması kapsamında vatandaşlarımız ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen dilek ve şikâyetleri incelemektedir. Komisyonumuza başta e-dilekçe sistemi olmak üzere, posta, elden, faks ya da milletvekilleri ile kurumlar üzerinden dilekçeler gelmektedir.

28'inci Yasama Döneminde Komisyonumuza gelen toplam başvuru sayısı 16 Şubat 2026 tarihi itibarıyla 31.327'ye ulaşmış bulunmaktadır.

TBMM İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesinde belirtilen hükümler doğrultusunda Komisyonumuza gelen dilekçeleri öncelikle Komisyonumuzun Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtibinden oluşan Başkanlık Divanı marifetiyle inceleyerek belli bir konuyu ihtiva etmeyen, yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektiren, yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olan veya haklarında bu merciler tarafından verilmiş bir karar bulunan, yetkili idari makamlarca verilen kesin cevap suretini ihtiva etmeyen, kanunun dilekçede bulunmasını zorunlu gördüğü şartlardan herhangi birini taşımayan dilekçelerin görüşülmeyeceğini karara bağlamaktayız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116 ve 117'nci maddeleri gereğince Komisyon Başkanlık Divanı bu kararlarını bastırır ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtır. Dağıtım tarihinden itibaren on beş gün içinde itiraz olunmayan Başkanlık Divanı kararları kesinleşir ve durum dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir. Komisyon Başkanlık Divanının 116'ncı maddenin dışında gördüğü dilekçeler ile aynı madde gereğince karara bağladığı dilekçelerden süresi içinde itiraza uğrayanlar Komisyon Genel Kuruluna sevk edilir. Komisyon Genel Kurulu, kendisine gönderilen dilekçeleri ilk önce 116'ncı madde hükmü gereğince inceleyerek karar konusu olup olmayacakları hususunu kararlaştırır.

Anılan hükümler doğrultusunda 28'inci Yasama Döneminde Başkanlık Divanı olarak gerçekleştirdiğimiz 51 toplantıda 29.644 dilekçe incelenmiş ve İç Tüzük'te belirtilen nedenlerle görüşülmeyeceğine ilişkin 16.522 karar alınmıştır. Söz konusu kararlar Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin bilgisine sunulmuş olup dağıtım tarihinden itibaren on beş gün içinde itiraz olunmayan Başkanlık Divanı kararları kesinleşerek durum dilekçe sahiplerine bildirilmiştir. Başkanlık Divanının görüşülmeyeceğine karar verdiği dilekçelerden süresi içinde itiraza uğrayanların TBMM İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Komisyon Genel Kurulunda görüşülmesi gerekmektedir. İtiraza uğraması nedeniyle Komisyon Genel Kuruluna sevk edilen kararlardan 88'ini görüşmek üzere bugünkü toplantımızın gündemine almış bulunmaktayız.

Bugünkü toplantımızın gündemine ilişkin verilen bilgilerin ardından gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmındaki işlerin görüşülmesine geçiyorum.

Bilindiği üzere, 5 Şubat 2026 Perşembe günü dağıtılan çağrı yazımızın ekinde gündemimize aldığımız, itiraza uğrayan Başkanlık Divanı kararlarını "CD" ortamında sizlere göndermiştik.

Gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında yer alan işleri sırasıyla görüşürken öncelikle Komisyonumuzu dilekçeyle ilgili yapılan işlemler hakkında bilgilendirmek üzere bir yasama uzmanına, ardından itirazda bulunan milletvekiline, son olarak da nihai değerlendirme yapılması için üyelerimize söz vereceğim. Yapılan değerlendirmeler sonrasında varsa önerenin işleme alınması neticesinde karar alındıktan sonra diğer gündem maddesine geçeceğiz.

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun aynı konudaki başvuruların birleştirilerek karara bağlanmasına ilişkin 11 Temmuz 2023 tarihli ve 4 sayılı Kararı doğrultusunda gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında yer alan dilekçelerden aynı mahiyette olanları birlikte görüşeceğiz.

Görsel basınımıza müsaade verebiliriz.

Teşekkür ediyoruz.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-20210), (D28-23958), (D28-23959) numaralı Dilekçeler hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ve Başkanlık Divanınca Komisyon Genel Kuruluna sevk edilen (D28-20212) numaralı Dilekçe'ye ilişkin görüşme

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şimdi, gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında yer alan Mersin ili Tarsus ilçesi Günyurdu Mahallesi ile Atgirmez Mahallesi arasında bulunan hemzemin geçidin kapatılmaması veya alternatif geçiş güzergâhlarının oluşturulması talepli (D28-20210), (D28-23958), (D28-23959) numaralı Dilekçeler hakkında Başkanlık Divanının 21/7/2025 tarihli ve 11152 sayılı, 20/11/2025 tarihli ve 14083 sayılı, 4/12/2025 tarihli ve 14463 sayılı Kararlarına Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan'ın itirazları üzerine görüşmelere başlıyoruz.

Ayrıca, aynı mahiyette olup söz konusu itirazlı dilekçelerle birleştirilerek görüşülmesi amacıyla 12/6/2025 tarihli ve (D28-20212) numaralı Dilekçe, Başkanlık Divanınca Komisyon Genel Kuruluna sevk edilmiştir. Bu dilekçelerin görüşmelerini birlikte yapacağız.

Dilekçeler hakkında yapılan işlemler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Yasama Uzman Yardımcımız Sayın Cenk Batın Kaya'ya söz veriyorum.

Buyurun.

YASAMA UZMAN YARDIMCISI CENK BATIN KAYA - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; Komisyonumuza iletilen (23959), (23958), (20212), (20210) numaralı Dilekçelerde özetle Tarsus Günyurdu ve Atgirmez Mahalleleri arasındaki hemzemin geçidin kapatılmaması talep edilmiştir.

Komisyonumuz Başkanlık Divanınca dilekçelerin incelenmesi sonucu dilekçelerdeki talep konusunun karşılanabilmesi amacıyla Mersin Valiliğinden 17 Haziran 2025, 6 Ekim 2025 ve 7 Ekim 2025 tarihlerinde bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur.

Mersin Valiliğinin Komisyonumuza ilettiği cevabi yazılarda özetle Tarsus Yenice Günyurdu Mahallesi ile Atgirmez Mahallesi arasında bulunan hemzemin geçidin kapatılmaması ve alternatif geçiş talepli dilekçe Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğüne incelenmiş olup yapım çalışmalarına devam edilen Mersin-Adana-Osmaniye-Gaziantep yüksek standartlı demir yolu hattı inşaat işi kapsamında değerlendirildiği, bahse konu kesimde kara yolu üst geçidi ve yaya üst geçidinin planlandığı ve inşaat çalışmaları sırasında bölge halkının olumsuz etkilenmemesi için gerekli önlemlerin alınacağı bildirilmiştir. Dilekçe ve ilgili kurumun cevabi yazısının incelenmesi neticesinde idarece verilen cevabın yeterli görülmesi nedeniyle 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca dilekçe hakkında Komisyonumuzca başka bir işlem yapılamayacağına karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı kararlarına Mersin Milletvekili Ali Bozan tarafından, özetle, talebe konu dilekçede başvurunun yapılacak olan çalışmalardan olumsuz etkilenecek olan mahalle muhtarı olduğu, her ne kadar Mersin Valiliğinin cevabi yazısında herhangi bir mağduriyet yaratılmayacağı ifade edilmiş ise de proje şu an devam etmekte olup projede somut bir değişiklik yapılmadığı, Adana-Mersin arasında yapımı devam eden yüksek hızlı tren hattının yerinde incelenmesi, mağduriyetlerin tespit edilip çözüm önerileri geliştirilmesi gerektiğinden bahisle Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında itiraz edilmiştir. Hakkında Başkanlık Divanı kararına süresi içinde itiraz edilmesi nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Komisyonumuz Genel Kuruluna sevk edilen dilekçelerin yine 117'nci madde uyarınca Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunda görüşülmesi gereği hasıl olmuştur.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Peki, verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyoruz.

Şimdi Mersin Milletvekilimiz Sayın Ali Bozan'a itirazları konusunda söz vereceğim.

Buyurun Ali Bey.

ALİ BOZAN (Mersin) - Ben öncelikle herkesi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Bu itiraza konu dilekçeyle ilgili söz almadan önce Komisyonumuzun Başkanlık Divanına birkaç eleştirim olacak, onları ifade etmek isterim kayda geçmesi açısından.

Dilekçe Komisyonu cumhuriyet tarihinde yapılan bütün anayasalarda yer alan bir komisyon ve bugüne kadar 1921 Anayasası'ndan itibaren her zaman dilekçe hakkı Anayasa'yla güvence altına alınan bir hak. Dilekçe Komisyonumuzun bugüne kadar çok kıymetli çalışmaları oldu, kurulmuş alt komisyonları oldu ve hâlen çalışmaları devam eden alt komisyonlar var ama en azından ben bu yasama dönemi içerisinde Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurular ve benim kendi yaptığım itirazlar ve itirazlar neticesinde Başkanlık Divanının bu itirazları Dilekçe Komisyonu Genel Kuruluna getirme takvimine baktığımda gerçekten ciddi anlamda bir eleştiri konusu. Çünkü bugüne kadar ben en az 500 Başkanlık Divanı kararına itirazda bulundum ama bu 500 Başkanlık Divanı kararının yaklaşık olarak sadece 120 tanesi Dilekçe Komisyonu Genel Kuruluna geldi ki, bu itirazlarım arasında mesela bir tanesi çok dikkat çekicidir; 1999 depreminden kaynaklı bir mağduriyet gerekçesiyle bir yurttaş Meclise başvurmuş, Dilekçe Komisyonuna başvurmuş ve vatandaşın 1999 yılından beridir mağduriyeti giderilmemiş ki zaten Komisyonumuzun yaptığı yazışmalardan da bu çok açık bir şekilde anlaşılıyor. Ben Dilekçe Komisyonuna yapılan başvuruların ve gerek Komisyon üyesi gerek Komisyon üyesi olmayan vekillerin yaptığı itirazların daha ivedi bir şekilde Komisyon Genel Kurulu gündemine alınması gerektiğini düşünüyorum. Bunu hem bir öneri hem bir eleştiri olarak ifade etmek isterim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Pardon Ali Bey, hemen araya gireyim. İlk başta söyledim, bu 28'inci Yasama Döneminde Başkanlık Divanı olarak 29.644 dilekçeyi de incelemişiz.

ALİ BOZAN (Mersin) - Ona bir itirazım yok. O yüzden şunu söyledim...

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Ve kurulan alt komisyonlarla beraber...

ALİ BOZAN (Mersin) - ...Komisyonumuzun kıymetli çalışmaları olduğunu söyledim, Komisyonumuzun şu an kurulmuş ve çalışmalarına devam eden ve çoğu konuda da gerçekten oy birliğiyle, fikir birliğiyle yürütülen çalışmaları da var, bunları özellikle ifade ettim ama benim eleştirim, bugüne kadar yaptığımız itirazların ivedilikle Genel Kurul gündemine getirilmemesi yönündeydi.

Şimdi eldeki itiraza dair ben şunu ifade edeyim, arkadaşlarımız zaten ifade ettiler: Şu anda Mersin-Adana-Osmaniye-Gaziantep tren hattında bir yenilenme çalışması yapılıyor, yüksek hızlı tren çalışması var ama maalesef, çoğu zaman olduğu gibi memleketi Ankara'dan yönetme mantığıyla çizilmiş bir proje ve bu projenin Tarsus Günyurdu Mahallesi Atgirmez mevkisinde yaklaşık olarak 5 bin yurttaşın yaşadığı bölgede açık şekilde bir mağduriyete sebebiyet vereceği ortada. Öyle bir mağduriyet ki ben şöyle anlatayım: Mahalleler yolun bu tarafında, hemen 100 metre karşıya yürüyerek veya arabasıyla gidebilecekken bu projeyle buradan, bulunduğu mahalleden 5 kilometre öteye gidecek, 5 kilometre ötedeki hemzemin geçitten ya da üst geçitten ya da alt geçitten geçerek karşı tarafa geçmek zorunda kalacak. Projenin bu hâliyle devam etmesi hâlinde öğrencilerin okula gidiş gelişi zorlaşacak, işçilerin işe gidiş gelişi zorlaşacak ve bu mahallelerde yaşayan yaklaşık olarak 5 bin yurttaş âdeta izole edilecek. Her ne kadar bugüne kadar Ulaştırma Bakanlığının Komisyonumuza verdiği cevabi yazılarda açık şekilde "İnşaat çalışmaları sırasında bölge halkının olumsuz etkilenmemesi için gerekli önlemler alınacaktır." denilmişse de -ben hem bu mahallelerde yaşayan yurttaşlarla görüştim hem de aynı zamanda Komisyonumuza başvuru yapan muhtarlarla görüştim- projede herhangi bir somut değişiklik olmadığından ben Komisyonumuzca burada yerinde bir inceleme yapılması gerektiği kanaatindeyim ve bu doğrultuda verdiğimiz önergeye olumlu yönde oy kullanmanızı rica ediyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Bu konuyla ilgili milletvekili arkadaşlarımızdan söz almak isteyen var mı? Yok.

Sayın milletvekili arkadaşlar, şimdi dilekçeler üzerinde aynı mahiyette 2 önerge vardır, önergeleri birlikte işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanının 21/7/2025 tarihli ve 11152 sayılı, 20/11/2025 tarihli ve 14083 sayılı, 4/12/2025 tarihli ve 14463 sayılı Kararlarına itiraz etmesi üzerine görüşülmekte olan (D28-20210), (D28-23958) ve (D28-23959) numaralı Dilekçeler ile aynı konuda (D28-20212) numaralı Dilekçe'yle ilgili olarak Mersin ili Tarsus ilçesi Günyurdu ve Atgirmez Mahallelerinde yerinde inceleme yapılmasına ve gerekli hazırlık çalışmalarının Komisyon Başkanlığınca yürütülmesine karar verilmesini arz ve teklif ederim.

Yıldız Konal Süslü
İstanbul

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - 2'nci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (D28-20210), (D28-23958) ve (D28-23959) numaralı Dilekçeler ile aynı mahiyette (D28-20212) numaralı Dilekçe'yle ilgili olarak Mersin ili Tarsus ilçesi Günyurdu ve Atgirmez Mahallelerinde yerinde inceleme yapılmasını arz ve teklif ederim. 17/2/2026

Ali Bozan
Mersin

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyoruz.

İlk önergenin gerekçesini okuyalım ya da dilekçe sahibi söz almak isterseniz...

Gerekçe:

Dilekçe Komisyonuna sunulan (D28-20210), (D28-20212), (D28-23958) ve (D28-23959) numaralı Dilekçelerin konusunu oluşturan Mersin ili Tarsus ilçesi Günyurdu Mahallesi ile Atgirmez Mahallesi arasında bulunan hemzemin geçidin kapatılmaması veya alternatif geçiş güzergâhlarının oluşturulması talebine ilişkin olarak mevcut durumun yerinde görülerek bölgede inceleme yapılmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyoruz.

2'nci önergemizle ilgili söz almak isteyen var mı? Yok.

IV.- KARARLAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-20210), (D28-23958), (D28-23959) numaralı Dilekçelere ve Başkanlık Divanınca Komisyon Genel Kuruluna sevk edilen (D28-20212) numaralı Dilekçe'ye ilişkin karar

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Sayın üyelerimiz, 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince Mersin ili Tarsus ilçesi Günyurdu ve Atgirmez Mahallelerinde yerinde inceleme yapılmasına ilişkin aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Böylelikle (D28-20210), (D28-20212), (D28-23958) ve (D28-23959) numaralı Dilekçelerle ilgili olarak Mersin ili Tarsus ilçesi Günyurdu ve Atgirme Mahallelerinde yerinde inceleme yapılmasına ve gerekli hazırlık çalışmalarının Komisyon Başkanlığınca yürütülmesine karar verilmiştir.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) Görüşmeler (Devam)

2.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-18370) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 59 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şimdi, gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında yer alan doğum izni süresinin uzatılması ve çocuk sahibi olan kamu görevlilerinin idari izin haklarının genişletilmesi talepli 60 dilekçe hakkında Başkanlık Divanının yeni bir kanun veya kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle dilekçelerin Komisyonunda görüşülemeyeceğine ilişkin kararlarına Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan'ın itirazları üzerine görüşmelere başlıyoruz.

Dilekçeler hakkında yapılan işlemler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Yasama Uzman Yardımcısı Sayın Aylin Gülman Şener'e söz veriyorum.

Buyurun Aylin Hanım.

YASAMA UZMAN YARDIMCISI AYLİN GÜLMAN ŞENER - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; Komisyonumuza iletilen aynı mahiyetteki 60 dilekçede, özetle, çalışan annelerin doğum sonrası bebek bakım süreçlerinin desteklenmesi amacıyla doğum izni süresinin uzatılması ve çocuk sahibi olan kamu görevlilerinin idari izin haklarının genişletilmesi talep edilmiştir. Komisyonumuz Başkanlık Divanınca dilekçelerin incelenmesi sonucunda dilekçelerdeki talep konusunun karşılanabilmesi için kanun değişikliği yapılması gerektiği değerlendirilmiş ve söz konusu dilekçeler hakkında alınan Başkanlık Divanı kararlarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca, dilekçelerin görüşülemeyeceğine karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı kararlarına Mersin Milletvekili Ali Bozan tarafından, özetle, çalışan kadınların doğum sonu ücretli izin süresinin kısa olması, ekonomik nedenlerle ücretsiz izin alamamaları, süt izninin yetersizliği, işverenlerin süt izni ve ücretli izin süresini sınırlaması, annelik nedeniyle işten çıkarılma ve statü değişikliği gibi kayıplar nedeniyle çalışan kadınları ilgilendiren konunun Komisyon gündeminde tartışılması, konu hakkında yapılabilecek iyileştirmelerin araştırılmasına ihtiyaç duyulduğu gerekçesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında itiraz edilmiştir. Hakkındaki Başkanlık Divanı kararlarına süresi içerisinde itiraz edilmesi nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Komisyonumuz Genel Kuruluna sevk edilen aynı mahiyetteki 60 dilekçenin TBMM İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunda görüşülmesi gereği hasıl olmuştur.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi Mersin Milletvekilimiz Sayın Ali Bozan'a itirazları konusunda söz vereceğim.

Buyurun Ali Bey.

ALİ BOZAN (Mersin) - Ben, öncelikle, keşke bu konuda Komisyondan Aylin Hanım'a söz vermeseydiniz yani anneleri, kadınları ilgilendiren bir konuda, özellikle seçtiniz demiyorum yani şu...

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Ama haksız da bulmuyoruz ki zaten yani o şeyi söyledi.

ALİ BOZAN (Mersin) - Yani şunu ifade edelim arkadaşlar: 60 dilekçe var, ki şu anda da Komisyonumuzda annelerin, çalışan annelerin özellikle doğum sonrası izin sürelerinin kısa olmasıyla ilgili çok ciddi anlamda Komisyonumuzdan talep var. Aslında bu Komisyona gelen talepler sadece Komisyondan talepler değil, Türkiye Büyük Millet Meclisinden bu talep ediliyor ve şu anda Komisyonumuzda Komisyonumuzun üyesi olan anneler var, Komisyonumuzda çalışan anneler var veya anne adayları var ve doğum öncesi ve sonrası izin sürelerinin kısa olması ciddi anlamda mağduriyetlere sebebiyet vermekte, ekonomik sıkıntı çeken anneler şu anda istedikleri kadar ücretsiz izin kullanamamakta, iş yerinin annenin evine uzak olması hâlinde yine anneler süt iznini yasanın elverdiği şekilde kullanamamakta. Bu durum sadece anneleri değil, aynı zamanda çocukları da mağdur etmekte çünkü çocukların anne sütüyle beslenmesinde ve bakımında sorunlara sebebiyet vermekte. Kimi zaman anneler doğum sonrası izin sürelerinin çok kısa olmasından kaynaklı ya işten ayrılmak zorunda kalıyor ya da işten çıkarılıyorlar. Bu nedenle, şu anda, biz şunu da biliyoruz: İktidarın bu alanda bir yasal düzenleme hazırlığı olduğunu da biliyoruz. En azından kamuoyundan, basından biz bunu takip ediyoruz ama şu anda özellikle kamuda çalışan, yine özel iş yerlerinde çalışan annelerin mağduriyetlerinin bizzat Komisyonumuzca araştırılabilmesi için bu konuda bir alt komisyon kurulması gerektiğini düşünüyoruz. Bu şekilde bir teklifimiz var, ki iktidar zaten biliyorsunuz 2026 yılını "Aile Yılı" ilan etti. 2026 yılı eğer "Aile Yılı" ilan edildiyse gerçekten Aile Yılı'na uygun bir şekilde ben Komisyonumuzun da bizim önerimize olumlu oy kullanacağı temennisindeyim.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyorum.

Tabii, şunu söyleyeyim: Söylediklerinize itiraz etmiyoruz ama bununla ilgili bir yasal düzenleme çalışması var. İnşallah o yasal düzenleme çalışması bitip de Genel Kurula geldiği zaman oy birliğiyle kabul ederiz ve çalışan annelerimizin çalışma saatlerini daha uygun bir şekle getiririz.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi, söz isteyen milletvekili arkadaşımız Nurhayat Hanım, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de katılıyorum yani nüfus artış oranının düştüğü malum. Bunun tabii, birinci gerekçesi ekonomik sıkıntılarsa diğer gerekçesi de bu bakım yükümlülüğü nedeniyle koşulların -tabii bütün aileyi kapsıyor ama- özellikle kadınlar için çok zor olması. Bu anlamda dilekçecinin talepleri ve tabii buraya dilekçe olarak yansımayan ama kamuoyunda bize çokça, sıkça dile getirilen bu taleplerin karşılanması gerekiyor. Bu konuda bir yasa teklifi hazırlığı olduğunu söylediniz. Bizim de Komisyon olarak tabii, vatandaşın sorunlarıyla ilgili çalışmalar yapma gibi bir

görevimiz var. Bu kanunun düzenlenmesinde de bizim Komisyon olarak çalışmamız da katkı sunacaktır mutlaka. O yüzden bu talebin yerine getirilmesini ben de doğru buluyorum diye belirteyim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyorum.

Tabii, yine sözlerimin başında söylediğim gibi, kesinlikle itiraz etmiyoruz, biz de aynı fikirdeyiz ama sadece başta İç Tüzük'ün bizim Komisyona vermiş olduğu yetkileri de açıkladık. O İç Tüzük gereği de... Daha sonra belki bununla ilgili daha farklı nasıl kapsamlı bir çalışma yapılabilir, Komisyon onun da üzerinde çalışabilir.

Şimdi, bu konuyla ilgili verilen bir önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

Doğum izni süresinin uzatılması ve çocuk sahibi olan kamu görevlilerinin idari izin haklarının genişletilmesi konusunun ayrıntılı şekilde incelenmesi amacıyla bir alt komisyon kurulmasını, alt komisyonun siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında katılmalarını sağlamak üzere 6 üyeden oluşmasını, bu alt komisyonun 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan yetkileri Komisyon adına kullanarak çalışmalarını yürütmesini arz ve teklif ederim.

Ali Bozan
Mersin

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - 3'e 3 olduk ama nasıl kabul edilmedi!

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Sayın Bakanım da el kaldırdı.

IV.- KARARLAR (Devam)

2.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-18370) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 59 dilekçenin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Sayın üyeler, İç Tüzük'ün 116 ve 117'nci maddeleri gereğince yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle doğum izni süresinin uzatılması ve çocuk sahibi olan kamu görevlilerinin idari izin haklarının genişletilmesi talepli dilekçelerin karar konusu olamayacağını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) Görüşmeler (Devam)

3.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-17938) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 28 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şimdi gündemimizin "İtiraza uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında yer alan emekli maaşları ve emeklilere yönelik düzenleme yapılması talepli 29 dilekçe hakkında Başkanlık Divanının yeni bir kanun veya kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle dilekçelerin Komisyonunda görüşülemeyeceğine ilişkin kararlarına, Bursa Milletvekili Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan'ın itirazları üzerine görüşmelere başlıyoruz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Hangi sayılı bu Başkanım, 18257 mi?

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Sayı numarasını burada yazmamışlar, emekli aylıkları.

Dilekçeler hakkında yapılan işlemler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Yasama Uzmanı Gözde Bayram'a söz veriyorum.

Buyurun Gözde Hanım.

YASAMA UZMANI GÖZDE BAYRAM - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; Komisyonumuza iletilen aynı mahiyetteki 29 dilekçede özetle emekli maaşlarının arttırılması talep edilmişti. Komisyonumuz Başkanlık Divanında dilekçelerin incelenmesi sonucunda dilekçelerdeki talep konusunun karşılanabilmesi için kanun değişikliği yapılması gerektiği değerlendirilmiş ve söz konusu dilekçeler hakkında alınan Başkanlık Divanı kararları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca dilekçelerin görüşülemeyeceğine karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı kararlarına Mersin Milletvekili Ali Bozan ve Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu tarafından, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında itiraz edilmişti. Hakkındaki Başkanlık Divanı kararına süresi içinde itiraz edilmesi nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca dilekçe Komisyonumuz Genel Kuruluna sevk edilen aynı mahiyetteki 29 dilekçenin TBMM İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunda görüşülmesi gereği hasıl olmuştur.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Bursa Milletvekili Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan'a itirazları konusunda söz vereceğim.

Buyurun Nurhayat Hanım, size söz veriyorum.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ülkemizin şu anda en yakıcı sorunlarından bir tanesi emeklilerin yaşadığı ekonomik sıkıntı. Elbette, asgari ücretliler, işte, memurlar, işçiler, bütün aslında maaşıyla geçinen, emeğiyle geçinen vatandaşların sorunu ama emeklilerin ücretleri bugün açlık sınırının çok çok altında. "Açlık sınırı" dediğimiz şey sadece karınlarını doyuracak gelir seviyesi ve şu anda bunu dâhi emeklilerimiz kazanamıyorlar, bunu dâhi alamıyorlar. Artık, kirasını, faturasını, iletişim, ulaşım, diğer insani, sosyal ihtiyaçları karşılayacak geliri bir tarafa bıraktık, sadece karınlarını dâhi

doğuracak gelirden yoksun milyonlar var. Bu nedenle, elbette ki Dilekçe Komisyonu vatandaşın derdini anlatacağı, taleplerini iletceceği, Meclisten medet umduğu bir Komisyon, bu nedenle de bu alanda çok başvuru var. Yani İç Tüzük'e göre, Komisyon görevlisi arkadaşımız da açıkladı, Sayın Başkan siz de aynı gerekçeyi söyleyeceksiniz, belki bir daha "Bir kanun teklifi gerektirdiği için, kanun değişikliği gerektirdiği için Komisyonumuz bunu ele alamaz." diyeceksiniz ama biz, sonuçta, bu kanun teklifinin de Meclis gündemine gelmesi için Komisyon olarak vatandaşın bu hâlini, bu yaşadığı sıkıntıyı, geçim sıkıntısını, sahada, yerinde, bizzat vatandaş dinleyerek, gerekirse bu alanda çalışan uzmanlardan, sendikalardan, derneklerden görüş alarak bütün çıplaklığıyla bu açlığı Meclisin önüne koymak durumundayız diye düşünüyorum. Çok acil, çok yakıcı bir sorun, emekliler bugün bir göz, banyosuz, tuvaletsiz otel odalarında, köhne odalarda maaşlarının yarısını ancak verebiliyorlar, ayın yarısını geçiriyorlar, geri kalanını sokaklarda geçiriyorlar, aç susuz geçiriyorlar ve ramazan ayı da geldi, bu mübarek ramazan ayında da insanlar yani elbette ki dayanışacaklar ama insanları, emeklileri kimseye muhtaç etmeden, hayatlarının son günlerinde en azından karınlarını doyuracak, barınmalarını sağlayacak, faturalarını ödeyecek bir gelire kavuşturmak zorundayız. Yani sonrası bayram, bayramda torunlarının yüzüne bakacak, çocuklara bir şeker verebilecek bir huzura kavuşturmalıyız ve çok acil bu anlamda da bir sorun olarak gündemimizde olmalı diye düşünüyorum. Mevzuat buna engel değil, bu konuda bir çalışma yapmamız gerekiyor diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet teşekkür ediyorum.

Şimdi sözü Mersin Milletvekilimiz Sayın Ali Bozan'a veriyorum.

Buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) - Değerli arkadaşlar, şimdi yani gerçekten çok yakıcı bir konu. Şu an, bu ülkede en az 16 milyon emekli yurttaş var yani bu demektir ki bu ülkede yaşayan her 6 yurttaştan 1'inin sorunu emekli maaşı. Yani bunu artık anlata anlata, emeklilerin yaşadığı sorunları, sıkıntıları anlata anlata bizim dilimizde tüy bitti ama biz bugüne kadar iktidara anlatamadık. Biz, iktidar anlayıncaya kadar anlatmaya devam edeceğiz. Yani emekliler artık şunu talep ediyor, diyor ki: "Ben, yoksul olmak istiyorum. Ben, yoksulluk hakkımı istiyorum. Ben, açlık hakkımı istiyorum." Yani şu an, bu ülkede, açlık sınırı 30 bin lira ama bu iktidarın emekliye reva gördüğü ücret, emekliye reva gördüğü maaş 20 bin lira.

Şimdi, bu ülkede yaşayan her 6 yurttaştan 1'inin sorunuyla ilgili eğer Meclis adım atmayacaksa, eğer Dilekçe Komisyonu adım atmayacaksa vallahi dükkânı kapatıp gitsin. Şimdi şu söyleniyor: "Bu konuda yasal düzenleme gerekiyor." Evet, bu konuda yasal düzenleme gerekiyor. Biz, Dilekçe Komisyonu olarak gidelim, emekli yurttaşların tek tek kendilerini dinleyelim; evlerine gidelim, iş yerlerine gidelim, sokakta görelim ve biz iktidarı ve Meclisi bu anlamda yasal düzenleme yapmaya zorlayalım. Şunu ifade edelim: Geçmişte bu Komisyonda Hollanda'da yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı emeklilerin sorunlarını araştırmak için iktidar vekillerinin teklifiyle neredeyse Hollanda'ya gidilecekti, kayıtlarda var bu. Onun için de yasal düzenleme gerekmiyor mu? Gerekmiyor. "Hollanda'da yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı emeklilerin sorunlarını araştırmak için Hollanda'ya gitmeye varız, evet." diyorsunuz ama Türkiye'de yaşayan 16 milyon emekli yurttaşın sorunlarıyla ilgili diyorsunuz ki "Meclisin yapabileceği bir şey yok." diyorsunuz ki "Dilekçe Komisyonunun yapabileceği bir şey yok."

Ben şunu da söyleyeyim: Gelin, bir alt komisyon kuralım. İktidar milletvekilleri olarak "Ya, vallahi emeklilere 20 bin lira maaşı reva gören biziz. Bizim gidip emeklilerle konuşacak hâlimiz yok. Biz ne diyeceğiz?" diyorsanız yani "20 bin lirayla size yaşamı reva gördük, biz sizi dinlemiyoruz." diyorsanız sizin adınıza biz gideriz; biz gideriz, konuşuruz, dertlerini dinleriz, kayıt altına alırız ve geliriz, bunun üzerine konuşuruz. Artık bu mesele bence iktidar, muhalefet veya işte, Millet İttifakı veya Cumhur İttifakı meselesi değil. Şu an burada bulunan arkadaşlarımızın, Komisyonda görev alan arkadaşlarımızın anneleri, babaları veya herkesin ailesinde emekliler var. Ben şundan eminim: Şu anda iktidarda bulunan milletvekili arkadaşlarımızın ailelerinden, bizzat akrabalarından 20 bin liralık emekli maaşına yönelik çok ciddi anlamda tepkiler var. Ben diyorum ki bizim Dilekçe Komisyonumuz bir ilki yapsın ve şunu yapsın: İktidara rağmen, gelin, bu önergeyle ilgili olumlu oy kullanın; gelin, bu konuda bir alt komisyon kuralım. Bugüne kadar nasıl alt komisyonları oy birliğiyle kurduysak 16 milyon emekli yurttaşın sorunlarını, sıkıntılarını araştırmak için de bir alt komisyon kuralım.

Teklifimize olumlu oy kullanmanızı rica ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Tabii, vatandaşlarımızın dilek ve şikâyetlerini, memnuniyetlerini Meclis gündemine, komisyon gündemine taşımak kıymetlidir ama hükümetlerimiz döneminde de 2002'de iktidara geldiğimizdeki kişi başına düşen millî gelir ile bugünkünü kıyasladığımız zaman bugün çok ciddi mesafeler aldığımızın kanıtıdır; 2.500 dolarlardan aldık, şu anda -en son benim aldığım bilgi -13 bin doların üzerinde ama elbette ki en az emekli maaşı olan 20 bin lirayı bu 16 milyonun hepsi alıyor.

ALİ BOZAN (Mersin) - Tamam, araştırılmalı işte kaçıyor, kaçmıyor.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Bunların bir kısmı 20 bin lira alıyor ama diğer büyük bir kısmı bunun çok daha üzerinde alıyor. Ama gönül o 20 bin lira alan emeklilerimize de daha fazlasını verebilmek istiyor. Tabii, bu bir hesap kitap işi yani bununla ilgili de ekonomistlerimiz çalışıyor, Sayın Cumhurbaşkanımız da bunu zaman zaman dile getiriyor. Ülkenin ekonomisi düzeldikçe inşallah emeklilerimizin ve çalışanlarımızın hakları verilecektir fazlasıyla.

Tekrar teşekkür ediyorum.

Bununla ilgili başka söz almak isteyen vekilimiz var mı?

Buyurun İbrahim Bey.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, pekiştirmek amaçlı bazı cümleleri kullanabilirim ama kendi düşüncelerimi de ifade edeceğim. Biz bir anayasal devletiz, "hukuk devleti" kavramını bir yana bırakırsak zaten geriye gerçekten Sayın Bozan'ın ifade ettiği gibi konuşulacak bir şey kalmıyor. İnsanlar haklarını nerede arayacaklar? Anayasa'da hüküm yok mu? Bütün çalışanlarımızı, emeklilerimizi ilgilendiren, çalışma hayatını düzenleyen maddeler. Orada devlete ödevler ve görevler yükleniyor mu? Herkesin huzur içinde, refah içinde yaşamasını sağlamak devlete bir görev olarak yükleniyor mu? Var, ilgili maddeleri tek tek konuşmayalım ama şimdi, vatandaş, iktidar penceresinden, yürütme penceresinden baktığımızda çaresiz; arkadaşlarımız rakamları veriyor. Bu rakamlar daha da büyük,

sizin söylediğiniz gibi keşke olsa. Gündemimiz emekli ama bütün çalışma hayatı sorunlu hâle gelmiş. Emeklileri de tek başına ele alamıyoruz. Niye? "Emekli" dediğiniz zaman alt başlıklar oluşuyor; memur emeklisi, işçi emekçisi, tarım emeklisi, BAĞ-KUR emeklisi. Sadece onunla sınırlı kalmıyor, izleyen maddeler de var; engelli maaşı alanlar, dul, yetim maaşı alanlar. Diğer unsurları da saydığımızda onların durumu o 20 binin de çok altında olduğu için daha vahim, onlar onu da alamıyorlar. Öyle bir sistemle karşı karşıyayız ki sevgili arkadaşlar "Ölümü gösterip sıtmaya razı etme." dediğimiz mesele.

İki, bunlar arasında artık en düşük emekli maaşı tartışıldığı için ve gündem bunun üstüne yığıldığı için prime dayalı, yıllara dayalı farklılıklar da ortadan kalkmış durumda. Gelinek nokta, yoksullukta tabanda eşitliği sağlayan bir rakam. Siz az önce söylediniz "16 milyon emeklimiz var, hepsi böyle değil." filan... Ya, 5 milyonu 20 bin lira hazine yardımıyla geçirir hâle gelmiş yani kimse bu ülkede kök maaşının kaç lira olduğunu bilmiyor; o noktaya geldik.

İkincisi, seyyanen zamlar... Anayasa Mahkemesine taşıdığımız unsurlar var eşitlik ilkesine dayalı olarak. Geçtiğimiz yıllarda memurlara verilen seyyanen zamlar memur emeklilerine verilmedi, onlar için de ayrı bir adaletsizlik yaşanıyor.

Üç, gündemimiz olmamakla birlikte bütünlük açısından söylüyorum, emeklilerin maaş bağlanma katsayılarıyla ilgili sorun var, kademeli emeklilikte sorunlar var, bir günle on yılları aşan mağduriyetler var, stajyer ve çırakların sorunları var; varoğluvar. Şimdi, o zaman vatandaş ne yapacak? Anayasa'da tanımlanan Dilekçe Komisyonuna dilekçe vererek derterine çare aramak adına merci olarak burayı görüyorlar çünkü yürütme kulağını tıkamış, arkadaşlarımız mevzuat değişikliğinden söz ediyor, yürütme yasamada çoğunluğu elde ettiği için herhangi bir mevzuat değişikliği söz konusu değil. E, o zaman vatandaş ölsün aklıktan, öyle mi! Peki, bu kurulun, KDK'yi de işin içerisine kattığımız zaman, yürütmeye ve yasamaya mevzuatta düzeltici önlemler alma ya da telkinlerde bulunma hakkı yok mu? Var. Nereye koyacağız? KDK'nin faaliyet raporlarını görüştüğümüz zaman, uzlaşılan, kısmen reddedilen ya da mevzuat düzenlemesi gerektiren konularda da yürütme ve yasamaya telkinlerde bulunduğu raporlarda veriler var; hadi yapalım. Hepimiz tespit ediyoruz, siz de ikrar ediyorsunuz, diyorsunuz ki: "Ekonomi düzeldikçe vereceğiz." Bir kere bu nedir? Zımnen ekonominin çok kötü olduğunu kabul etmektir, geldiğimiz nokta...

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Değil.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Tartışırız, her aşamasını da tartışırız ama arkadaşlarımız mevzuata sığınmasınlar, itiraz edenlerden biri bendim, açın tutanakları okuyun. Hollanda'da bir emekli yurttaşımızın başvurusu bu kurulun gündemine gelmiştir ve bizim itirazlarımızla reddedilmiştir. Neredeyse yerinde inceleme için Hollanda'ya gidilecekti ve kullandığım cümleyi dünkü gibi hatırlıyorum. O tarihlerde Türkiye'deki 100 bin imzalı dilekçe bu kurulun önüne gelmişti emekli örgütleri tarafından, onların sorunlarını görüşmek yerine Hollanda'da -bir emekli yurttaşımızın sorununa duyarsız kalalım değil ama- yerinde inceleme yapmak için neredeyse çoğunluğu bulsaydınız o karar çıkacaktı, biz itiraz ettik de o karar çıkmadı. Peki, Hollanda'da çalışan ya da emekli olan bir yurttaşın Türkiye'deki özlük hakları mevzuat değişikliği gerektirmiyor mu? Uluslararası sözleşmeler gereği yasamanın önüne gelmesi gerekmiyor mu? Gerekli. E, onu gündem yapabiliyoruz, tartışabiliyoruz, ramak kala karar alınıyordu, şimdi "İç Tüzük ya da ilgili yasanın şu maddesine göre bunlar sıkıntılı." diyoruz. Ben her iki arkadaşımıza da katılıyorum, en azından bir alt komisyonla, elbette burada bağlayıcı bir kararı olmasa bile, yapacağı telkinle, tavsiyeyle yasamaya ve yürütmeye bu milyonlarca insanımızın yaşamış olduğu sorunun çözümüne dair bizim katkı sunmamız lazım, düşünce beyan etmemiz lazım. Yoksa o zaman burada, bu kurulda olmamızın ne anlamı var? Yasama bir çalışma yapmıyor, yürütme bir çalışma yapmıyor, Anayasa'yla güvence altına alınmış olan bu kurul çaresizlik içinde "Bizim de yapacak bir şeyimiz yok." dediğinde yurttaş nereye gitsin, ne yapsın? O nedenle, ben her iki arkadaşımızın görüşüne de katılıyorum, en azından bir alt komisyon oluşmalı; bu konu ilgili taraflar, sendikalar, dernekler, bu konudaki örgütlerle birlikte değerlendirilmeli ve yasamaya, yürütmeye mevzuat değişikliğiyle ilgili öneri sunmak üzere bir çalışma sergilemeli diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu konuyla ilgili bir önergemiz vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

Emekli maaşları ve emeklilere yönelik düzenleme yapılması konusunun ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amacıyla bir alt komisyon kurulmasını, alt komisyonun siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında katılmalarını sağlamak üzere 6 üyeden oluşmasını, bu alt komisyonun 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan yetkileri Komisyon adına kullanarak çalışmalarını yürütmesini arz ve teklif ederim.

Ali Bozan
Mersin

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Önerge üzerinde söz alan yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

IV.- KARARLAR (Devam)

3.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-17938) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 28 dilekçenin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Sayın üyelerimiz, İç Tüzük'ün 116 ve 117'nci maddeleri gereğince yeni bir kanun veya bir kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle emekli maaşları ve emeklilere yönelik düzenleme yapılması talepli dilekçelerin karar konusu olamayacağını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) Görüşmeler (Devam)

4.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-20259) numaralı Dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şimdi, gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında yer alan 7456 sayılı Kanun'la getirilen düzenleme kapsamında emeklilere verilmesi gereken yüzde 6,34 oranındaki ilave ödemenin verilmediği belirtilen (D28/20259) numaralı Dilekçe hakkında Başkanlık Divanının 4/8/2025 tarihli ve 11506 sayılı Kararı'na Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan'ın itirazları üzerine görüşmelere başlıyoruz.

Dilekçe hakkında yapılan işlemler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Yasama Uzman Yardımcısı Sayın Koray Yeşilada'ya söz veriyorum.

Buyurun Koray Bey.

YASAMA UZMAN YARDIMCISI KORAY YEŞİLADA - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, Komisyonumuza iletilen (D28/20259) numaralı Dilekçe'de 7456 sayılı Kanun'la getirilen düzenleme kapsamında emeklilere verilmesi gereken yüzde 6,34 oranındaki ilave ödemenin verilmediği belirtilmiştir.

Komisyonumuz Başkanlık Divanınca dilekçenin incelenmesi sonucunda dilekçe hakkında Komisyonumuzca verilecek karara esas teşkil etmek üzere Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından 24 Haziran 2025 tarihli yazımızla bilgi istenilmiştir. Anılan kurumun cevabi yazısında şu ifadeler yer almaktadır: "7456 sayılı Kanun'un 2'nci maddesi ile 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'na eklenen ek 86'ncı madde 'Bu Kanuna göre emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı ile dul ve yetim aylığı bağlananlara ödenen aylıklar ve bu kanunun ek 81 ve ek 85'inci maddeleri uyarınca yapılan ek ödemeler hariç aylıklarıyla birlikte her ay itibarıyla yapılan ödemeler toplamının yüzde 6,34'ü oranında ilave ödeme yapılır. Bu ödeme Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenmesini izleyen iki ay içinde faturası karşılığında hazineinden tahsil edilir. Bu madde uyarınca yapılacak ödeme 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi uyarınca yapılacak ek ödemenin matrahına dâhil edilmez. Yukarıdaki hükümler 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar ile hak sahipleri hakkında ilgisine göre uygulanır.' hükmünü amirdir. Bu hükümle 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c bendi kapsamındaki emekliler ile bunların hak sahiplerine ödenen aylıklara 2023 yılı Temmuz ayından itibaren yüzde 6,34 oranında ilave zam eklenmesi düzenlenmiştir. Dolayısıyla, 4/1-c bendi kapsamında ödenen aylıklara yüzde 6,34 oranında ilave ödeme ödendiğinden, söz konusu ödemenin yapılmadığı belirtilen ilgili başvurunun mahiyeti anlaşılamamıştır."

Bunun üzerine dilekçe hakkında Komisyonumuz tarafından 4 Ağustos 2025 tarihli ve 11506 sayılı Başkanlık Divanı Kararı'yla 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca Komisyonumuzca başka bir işlem yapılamayacağına karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı kararına Mersin Milletvekili Ali Bozan tarafından, özetle, ülkede 16 milyon emeklinin yaşadığı, emeklilere ödenen ücretlerin insanca yaşam koşullarından uzak olduğu nedenleriyle emekli yurttaşların sorunlarının detaylıca araştırılması, sorunlarına çözüm önerileri geliştirebilmesi açısından konunun Komisyon gündemine alınması gerektiği gerekçesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında itiraz edilmiştir. Hakkındaki Başkanlık Divanı kararına süresi içinde itiraz edilmesi nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Komisyonumuz Genel Kuruluna sevk edilen (D28/20259) numaralı Dilekçe'nin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunda görüşülmesi gereği hasıl olmuştur.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Peki, şimdi, itirazları üzerine Sayın Ali Bozan'a söz veriyorum.

Buyurun Ali Bey.

ALİ BOZAN (Mersin) - Kayıtlara girsin diye söyleyeceğim özellikle, samimiyetle söylüyorum, vallahi billahi, iktidar vekillerine gerçekten Allah yardım etsin. Ya, şundan kaynaklı: Gerçekten emekli yurttaşların yaşadığı sıkıntıları -iki buçuk, üç yıldır birlikte çalışıyoruz, bu Mecliste bulunan her bir vekil vicdan sahibidir kesinlikle aksi bir şey söz konusu değil- emekli yurttaşların -bir kısmının diyelim- 20 bin lira ücretle yaşamak zorunda bırakılmasını teker teker, birey olarak her birinizin de kabul etmediğini, bunu vicdanınızın kabul etmediğini biliyorum, bunun farkındayım. O yüzden "Allah yardımcınız olsun." dedim. Önergemizin lehinde oy kullanmanızı rica ediyorum, ne diyeyim...

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen üyemiz? Yok.

Bir önerge vardır, önergeyi okutup işleme alacağız.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

7456 sayılı Kanun'la getirilen düzenleme kapsamında emeklilere verilmesi gereken yüzde 6,34 oranındaki ilave ödemenin verilmediği konusunun ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amacıyla bir alt komisyon kurulmasını, alt komisyonun siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında katılmalarını sağlamak üzere 6 üyeden oluşmasını, bu alt komisyonun 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan yetkileri Komisyon adına kullanarak çalışmalarını yürütmesini arz ve teklif ederim.

Ali Bozan
Mersin

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

IV.- KARARLAR (Devam)

4.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-20259) numaralı Dilekçe'nin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Sayın üyelerimiz, yapılan değerlendirmeler ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından 7456 sayılı Kanun'la getirilen düzenleme kapsamında emeklilere hâlihazırda yüzde 6,34 oranında ilave ödeme yapıldığı yönünde Komisyonumuza sunulan bilgiler çerçevesinde (D28/20259) numaralı Dilekçe hakkında başkaca bir işlem yapılmasına yer olmadığına karar verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) Görüşmeler (Devam)

5.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-21523) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 11 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şimdi, gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında yer alan engelli aylıklarının artırılması talepli 12 dilekçe hakkında Başkanlık Divanının yeni bir kanun veya kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle dilekçelerin Komisyonunda görüşülemeyeceğine ilişkin kararlarına Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan'ın itirazları üzerine görüşmelere başlıyoruz.

Dilekçeler hakkında yapılan işlemler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Yasama Uzmanı Sayın Gülhan Aygün'e söz veriyorum.

Buyurun Gülhan Hanım.

YASAMA UZMANI GÜLHAN AYGÜN - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, Komisyonumuza iletilen (D28/21523), (D28/21597), (D28/23584), (D28/27351), (D28/27963), (D28/27972), (D28/27978), (D28/27979), (D28/27969), (D28/28633), (D28/28772) ve (D28/29449) numaralı Dilekçelerde, özetle, engelli aylıklarının artırılması talep edilmiştir. Komisyonumuz Başkanlık Divanınca dilekçelerin incelenmesi sonucunda dilekçelerdeki talep konusunu karşılanabilmesi için kanun değişikliği yapılması gerektiği değerlendirilmiş ve sırasıyla 21 Temmuz 2025 tarihli ve 10820 sayılı, 4 Ağustos 2025 tarihli ve 11226 sayılı, 26 Eylül 2025 tarihli ve 12584 sayılı, 18 Aralık 2025 tarihli ve 14649 sayılı, 8 Ocak 2026 tarihli ve 15083 sayılı, 15087 sayılı, 15095 sayılı ve 15084 sayılı, 22 Ocak 2026 tarihli ve 15641 sayılı, 15646 sayılı ve 15775 sayılı Başkanlık Divanı Kararları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca dilekçelerin görüşülemeyeceğine karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı kararlarına Mersin Milletvekili Ali Bozan tarafından, özetle, engelli yurttaşların sorunlarının çözülmesinin sosyal devlet ilkesinin gereği olduğu belirtilerek engelli yurttaşların yaşadığı bütün sorun ve sıkıntıların araştırılması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi, yaşam koşullarının ve ücretlerinin iyileştirilmesi, istihdam olanaklarının artırılması ve araştırılması için Komisyonca detaylı inceleme yapılması gerektiği gerekçesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında itiraz edilmiştir. Hakkındaki Başkanlık Divanı kararına süresi içinde itiraz edilmesi nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Komisyonunuz Genel Kuruluna sevk edilen 12 dilekçenin TBMM İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Dilekçe Komisyonunun Genel Kurulunda görüşülmesi gereği hasıl olmuştur.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi dilekçe sahibi Sayın Ali Bozan'a söz veriyorum.

Buyurun Ali Bey.

ALİ BOZAN (Mersin) - Az önce emekli yurttaşların yaşadığı sorunlardan, sıkıntılardan bahsetmiştik. Şu ana kadar Dilekçe Komisyonuna gerçekten çok fazla sayıda engelli yurttaşın başvurusu var, talepleri var. Bugüne kadar da bu engelli yurttaşların yaşadığı, özellikle ekonomik anlamda yaşadığı sıkıntıların, sorunların çözümü anlamında Dilekçe Komisyonumuz maalesef herhangi bir adım atmış değil. Sosyal devlet ilkesi Anayasa'yla güvence altına alınmış bir ilkedir. Aynı zamanda sosyal devlet ilkesi, mevcut yöneticilere kimi sorumluluklar yüklerken bu ülkede yaşayan yurttaşların da kimi hakları var. Bu yurttaşlar, evet, engelli yurttaşlar da işte sosyal devlet ilkesi gereğince hakları olan yurttaşlardır ama şu anda açlık sınırının 30 bin lira olduğu bu dönemde engelli yurttaşlara, arkadaşlar, 5 bin lira, 6 bin lira, 7 bin lira gibi ücretler ödeniyor. Yani çalışamayacak durumda olan bir engelli yurttaş "Sen git, ayda 5 bin lirayla, 6 bin lirayla, 7 bin lirayla geçin." demek sosyal devlet ilkesiyle bağdaşır mı? Elbette sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmaz. Biz bugün Dilekçe Komisyonunu Anayasa'yla güvence altına alınan sosyal devlet ilkesinin gereğini yapmaya davet ediyoruz.

Sosyal devlet ilkesinin gereği nedir? Engelli yurttaşlarımızın özellikle ekonomik anlamda yaşadığı sıkıntıların, sorunların araştırılması için Dilekçe Komisyonu bünyesinde bir alt komisyonun kurulması; bu alt komisyonun bizzat engelli yurttaşlarla, bizzat engelli yurttaşlar tarafından kurulan derneklerle, sivil toplum örgütleriyle görüşmesi ve Meclise bu konuda yapılacaklar konusunda bir öneri listesi hazırlaması gerektiğini düşünüyoruz. Özellikle iktidar grubu vekillerinden biz önergemiz lehinde oy kullanmalarını ısrarla, ınatla rica ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyoruz.

Söz isteyen milletvekili arkadaşımız...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Ben bir şey...

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Buyurun Nurhayat Hanım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de katılıyorum. Şimdi, engellilerle ilgili verilen destekler hem çok çok düşük hem de başka bir sorun daha var sahada çok karşılaştığımız, engelliler tarafından dile getirilen: Birçok raporu olan engellinin ya engellilik oranı düşürülüyor kriterler değiştirildiği için ya da tamamen maaşları kesilecek şekilde bu raporları ortadan kaldırılıyor. Çünkü kriterlerde değişiklikler yapıldığı söyleniyor. Bu anlamda emeklilere verilen destek azalıyor. Diğer yandan Sayın Başkanım, biraz önce dediniz "Biz iktidara geldiğimizde işte kişi başı millî gelir 2.500 dolardı, şu anda 13 bin dolar."

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Üstü hatta.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Şimdi, masa başında öyle. Millî geliri masa başında 86 milyona bölersek kişi başına o kadar düşüyordur ama gerçek hayatta baktığımızda millî gelirin herhâlde yüzde 90'ı yüzde 10'a veriliyor; yüzde 10'u da yüzde 90'a bölünüyor. Öyle olunca yani tabanda müthiş bir yoksulluk var ve vatandaşlar bu yoksullukta eşitlenmiş durumda. Yani eskiden böyle orta sınıf vardı, orta direk vardı, işte yoksullar vardı, zenginler vardı; şimdi üst tabakada bir avuç zengin, geri kalanı tamamen fakirlikte, açlıkta, yoksullukta eşitlenmiş. Bu millî gelirden nedense işte "Bütçe dengeleri." vesaire denilerek engellilere, emeklilere, işçilere, memurlara bir türlü bu pay düşmüyor. Onlar bu kişi başı 13 bin dolar millî gelire bir türlü ulaşamıyor maalesef. Hakikaten yani -emekli insanların- sosyal devletsek -ki Anayasa'mızda açık açık yazıyor, "Türkiye Cumhuriyeti sosyal hukuk devletidir." diyor- bunun gereğini yerine getirmemiz gerekir. Bu anlamda, biz hem bir anayasal Komisyon olarak hem de milleti temsil eden vekiller olarak bu sorumluluğumuzu, bu görevimizi yerine getirmeliyiz ve onların bu durumlarını gündeme getirecek bir çalışma yapmalıyız; alt komisyon kurmalıyız diyorum.

Saygılarımla.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Tabii, öncelikle şunu da belirtiyim kayıtlara geçmesi açısından hiç olmazsa: Bizim bu dilekçeleri reddetmemiz dilekçelerin içeriğindeki talep ettiğiniz konularla ilgili değildir. Hepimiz yetkilerimizi İç Tüzük ve Anayasa'dan alıyoruz. Zaten uzman arkadaşımız da niçin bunun burada görüşülemeyeceğine ilişkin İç Tüzük'ün amir hükmünü okudu; bundan dolayı reddediyoruz. Ha, sosyal devlet ilkesi, sosyal devlet gerekliliği konusunda da en son sadece yaptığımızı söyleyeyim: Türkiye'de evsiz olan herkesi ev sahibi yapmak da bir sosyal devlet ilkesidir, bunu da yapıyoruz.

Teşekkür ederim.

Buyurun İbrahim Bey.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, engelliler çok daha sıkıntılı yani gerçekten toplumun çok önemli bir kesimini ilgilendiren bir konuyu konuşuyoruz. Bütün milletvekili arkadaşlarımızın, sizin de ifade ettiğiniz üzere, yüreğinde bu sorumluluğu, bu vicdanı taşıdığını biliyoruz ama bunun sadece kendi iç dünyanızda, vicdanınızda değil, fiilî olarak da eyleme dönüştürülmesi gerektiğinden bahisle sizlerden bu anlamda adım atmanızı bekliyoruz.

Şimdi, engellilerle ilgili sevgili Ali Bozan arkadaşımız rakam da verdi, Nurhayat Hanım'ın sunduğu çarpıcılıkta orta yerde. Bu insanlar ayrıca da bakmakla yükümlü olan ya da refakatçi ya da ihtiyaç duyulan da insanlarımız. Yaşamın her alanında çok ciddi dezavantajlarla karşı karşıya bu insanlar. Bir engelli düşünün ki yani bir başka refakatçi yoksa o verilen 5-6 bin lirayla -bir ev, bir aile- geçinmek zor; şimdi, ülkenin geldiği noktada, ekonomik gerçeklikten hareketle, bunun olabilmesi mümkün değil. Bu insanlar gerçekten mucizeye imza atıyorlar ama bize düşen görev Anayasa'yla, yasalarla ve sosyal devlet ilkesi olmakla bu insanlarımızın sorunlarına çözüm üretmek ve öneri şu değil: Bakın, biz burada bir karar alalım, mevzuatı değiştirelim demiyoruz; bir alt komisyon kurulsun, bu işler araştırılsın, mevzuat yapıcılara ön olmak ya da altlık oluşturmak üzere bir telkinde, bir tavsiyede bulunalım diyoruz.

Şimdi, bakın, bir önceki sözümde de ifade ettim; denetim yetkisi de ortadan kalkıyor Sayın Dal. Şimdi, bu konuyla ilgili Meclise de verilmiş çok sayıda araştırma önergesi var. Bir tanesinin kabul edilip bu konuyla ilgili çalışma yapıldığına tanık oluyor muyuz? Yok. Soru önergesi veriyoruz, cevaplanmıyor, süresinde cevaplanmıyor ya da içerik boşaltılıyor; araştırma önergesi veriliyor, araştırma önergeleri gündem olmuyor, reddediliyor; kanun teklifleri veriliyor, tozlu raflardan kanun teklifleri Meclisin önüne gelmiyor. İnsanlar Anayasa'yla tanımlanmış hak arama mücadelesinde anayasal bir kurum olan Dilekçe Komisyonuna geliyor -arkadaşlarımızın da ifade ettiği üzere- "Mevzuatta buna engel var." deyip çözüm geliştirilemiyor. E, ne yapsın bu insanlar? Ölsün o zaman ya! Böyle mi demek lazım? Onun yerine, bizlere düşen görev, bu toplumsal sorumlulukla hareket edip zorlayıcı birtakım adımları atmak, farkındalığı yaratmak, bununla ilgili kamuoyunu oluşturma noktasında adım atmak çünkü biz bir anayasal kurumuz. Elbette birazdan oylarız "Kabul edenler... Etmeyenler..." başka bir yere gider ama o engellilerin ahını almamıza engel oluyor mu? O nedenle, lütfen, düşüncelerimizi bir daha gözden geçirelim. Bir alt komisyon kurulmasında hiçbir engel yoktur, bu konu araştırılmalıdır. Mevzuatla ilgili yapılması gereken düzenlemelere kaynak oluşturmak üzere bir rapor oluşturulabilir. Ha, yasama bunu dikkate alır, yürütme dikkate alır, almaz; bu başka bir tartışma konusu ama biz kendimizi tümüyle lütfen azade kılmayalım diyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyorum.

Tabii, aynı şeyi söylemek zorundayım yani İç Tüzük'ün amir hükmü böyle emrediyor.

Şimdi, bu konuyla ilgili bir önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

Engelli aylıklarının artırılması konusunun ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amacıyla bir alt komisyon kurulmasını, alt komisyonun siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında katılımlarını sağlamak üzere 6 üyeden oluşmasını, bu alt komisyonun 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan yetkileri komisyon adına kullanarak çalışmalarını yürütmesini arz ve teklif ederim.

Ali Bozan

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Söz alan? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

IV.- KARARLAR (Devam)

5.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-21523) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 11 dilekçenin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Sayın üyelerimiz, İç Tüzük'ün 116'ncı ve 117'nci maddeleri gereğince yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle engelli aylıklarının artırılması talepli dilekçelerin karar konusu olamayacağını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) Görüşmeler (Devam)

6.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-26647) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 4 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şimdi gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında yer alan memur maaşlarının artırılması talepli 5 dilekçe hakkında Başkanlık Divanının yeni bir kanun veya kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle dilekçelerin Komisyonunda görüşülemeyeceğine ilişkin kararlarına Bursa Milletvekili Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan'ın itirazları üzerine görüşmelere başlıyoruz.

Dilekçe hakkında yapılan işlemler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Yasama Uzmanı Sayın Mesut Emre Karaköse'ye söz veriyorum.

Buyurun Mesut Bey.

YASAMA UZMANI MESUT EMRE KARAKÖSE - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, Komisyonumuza iletilen D28-26647 ve aynı mahiyetteki 4 dilekçede özetle memur maaşlarının artırılması talep edilmiştir.

Komisyonumuz Başkanlık Divanınca dilekçelerin incelenmesi sonucunda dilekçelerdeki talep konusunun karşılanabilmesi için kanun değişikliği yapılması gerektiği değerlendirilmiş ve muhtelif tarih ve sayılı Başkanlık Divanı kararları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca dilekçelerin görüşülemeyeceğine karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı kararlarına Bursa Milletvekili Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu tarafından, özetle, kamu çalışanlarının aldığı en düşük maaşın yoksulluk sınırının dahi altında kalmasının Anayasa'nın sosyal hukuk devleti ilkesine, adil ücret hakkına ve insan onuruna yakışır bir yaşam standardına aykırı olduğu, emek ve hak arasındaki bağın yeniden kurulması gerektiği gerekçesiyle ve Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan tarafından, özetle, günümüz ekonomik koşullarında devlet memurlarına yapılan zamların enflasyon karşısında eridiği, devlet memurlarının yaşam ve ekonomik koşullarının geliştirilmesi gerektiği gerekçesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında itiraz edilmiştir.

Hakkındaki Başkanlık Divanının kararlarına süresi içerisinde itiraz edilmesi nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Komisyonumuz Genel Kuruluna sevk edilen aynı mahiyetteki 5 dilekçenin TBMM İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunda görüşülmesi gereği hasıl olmuştur.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Şimdi itirazları konusunda 2 milletvekilimize söz vereceğim.

Ali Bey, buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) - Başkan, teşekkür ediyorum.

Aslında bu dilekçe konusunda, oylama konusunda hiç olacak bir şey değil ama farklı bir şey önereyim: Bizler vekiliz, oy kullanıyoruz ama salonda asiller var -şey yapalım- asillere soralım; arkadaşlarımızın hepsi memur. Bu dilekçeyle ilgili, bu itirazla ilgili...

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - İşte, onların da bu sözü almaları için şu İç Tüzük'ü değiştirelim hep beraber o zaman.

ALİ BOZAN (Mersin) - Evet.

Gerçekten biz vekiliz, biz vekâleten konuşuyoruz ama ben her zaman şeyi söylerim yani mahkemedeki yargılamalarda da asilin bulunduğu aşamada mahkeme önce asile sorar, sonra vekile sorar, sonra avukata sorar. Şimdi, devlet memurlarıyla ilgili işte talepler var, bizim de buna itirazımız var. Biraz sonra oylama yapılacak ve burada yapılacak oylama neticesinde asillerin iradesi hıfına buradan bir karar çıkacak. Asiller burada, asıl yani bu meseleden olumlu ya da olumsuz etkilenecek olan arkadaşlarımız burada.

Benim özellikle memur yurttaşların maaşlarıyla ilgili taleplere, Başkanlık Divanının bu konuda aldığı kararlara itiraz etme sebeplerimden bir tanesi şu: Evet, bu ülkede memur maaşlarına zam yapılıyor ama memur maaşlarına zam yapılıyor, bir sonraki maaşını alamadan enflasyon karşısında eriyor. Allah sizden razı olsun, bir TÜİK kurumunuz var, on numara beş yıldız. TÜİK öyle bir enflasyon açıklıyor ki yani diyorum ya, bu TÜİK gerçekten bu enflasyonu açıklarken ne düşünüyor, ne yapıyor, ne yiyor, ne içiyor? Öyle bir TÜİK kurumumuz var enflasyon rakamını açıklayan ve ama bir de sokakta olan, mutfakta olan, pazarda olan, markette olan enflasyon var. İşte tam da bu nedenle memur maaş zamları daha memurun cebine girmeden enflasyon karşısında eriyor ve bugün

dedim ya gidelim, asillere soralım "Bu konuda ne düşünüyorsunuz, bu konuda kanaatiniz nedir?" diye. Kesinlikle bize hak verecekler, kesinlikle diyecekler ki: "Bizim maaşımıza zam yapıldığında biz daha zamlı maaşımızı cebimize koymadan enflasyon karşısında bizim maaşımız eriyor; bizim maaşımıza yapılan zam eriyor, bitiyor, havaya uçuyor."

Bu nedenle, milyonlarca yurttaş ilgilendiren bir meseledir. Milyonlarca memur yurttaşın bu meselesiyle ilgili de Türkiye Büyük Millet Meclisi ve anayasal bir kurum olan Dilekçe Komisyonu sorumluluk almalı.

Ben, yine, ısrarla ve inatla iktidar vekillerinden önergemiz lehinde oy kullanmalarını rica ediyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, diğer itiraz sahibi Nurhayat Hanım'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Nurhayat Hanım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

2002'de AK PARTİ iktidara geldiğinde en düşük emekli memur maaşı asgari ücretin yaklaşık 2 katı kadardı, şimdi baktığımızda ise en düşük emekli memur maaşı asgari ücretin altına düşmüş yani bir memur emeklisinin bu süreç içerisinde ne kadar fakirleştiğini bu veriler çok açık bir şekilde ortaya koyuyor.

Bütçe görüşmeleri sırasında da Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimiz bir çalışma yapmışlardı, verilere göre emekli memurlara yaklaşık 22 bin lira seyyanen zam yapılması lazım yani sizin iktidar bırakın iyileştirmeyi... Yani kişi başına düşen gelir 2.500'den 13 bin dolara çıkmış ya, bırakın onu, 2002'deki seviyeye gelmesi için dahi bugün emekli memurlara en az 22 bin lira seyyanen zam yapılması lazım.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Ama dolar bazında biz öndeyiz şu anda.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Ama o gün asgari ücretin 2 katı kadar maaş alıyordu, bugün asgari ücretin altında maaş alıyor yani bu kadar fakirleşmiş.

Bu yüzden de zaten memurlar yaş haddini doldurana kadar emekli olmak istemiyorlar, olamıyorlar çünkü geçinmiyorlar; olmak zorunda kaldıklarında da tekrar çalışmak zorunda kalıyorlar ya da kıt kanaat, aç, sefil yaşamak zorunda kalıyorlar.

Bu anlamda, emekli memurların da maaşlarının iyileştirilmesi gerekiyor, millî gelirden onların da hakkını alması gerekiyor. Bu nedenle, ben de alt komisyon kurulmasını talep ediyorum.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen var mı?

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Ben.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Buyurun İbrahim Bey.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Sayın Başkanım, tutanaklara geçmesi bakımından söz alıyorum.

Bazı cümleler tekrara düşüyor ama bu toplumsal kesim içinde ciddi ekonomik sorunlar var. Ülkemizde değişik bakanlıkların verilerine göre yaklaşık 5,5 milyon kamu çalışanımız var ve bu arkadaşlarımız da ne yazık ki yoksulluk sınırının altında bir ücretle yaşamlarını sürdürmeye çalışıyorlar. Neye rağmen?

Şimdi "Sendikalı memurlarımızın yüzde 70 oranında sendikalaşma oranı var." vesaire falan denilebilir. Grevli, toplu sözleşmeli bir sendikal hak olmadığı sürece yapılan iş ne oluyor? TÜİK'in açıklamış olduğu enflasyon oranlarına göre şekillenen, toplu görüşmelerde bir sonuca vardiye edilemezse da Hakem Kuruluna giden, oradan gelecek olan kararın kesinleştiği ve uygulandığı bir ekonomik düzen. Şimdi, burada çalışanın grev hakkı yok, çalışanın toplu sözleşme hakkı yok, sadece toplu görüşme hakkı var ve nihai kararı -dediğim gibi- Yüksek Hakem Kurulu veriyor ve TÜİK'in belirlemiş olduğu rakamlara göre veriyor. Böyle olunca tablo başından itibaren aslında... Hani hem emeklilerimiz için hem de çalışanlarımız için konuştuğumuzda çalışma hayatımızın çok ciddi, sorunlu bir hâl aldığı hepimizin malumu.

Değerli arkadaşlar "Şöyle uçtuk, böyle gidiyoruz." vesaire... Dediğim gibi, bütçenin binlerce sayfasını okudum, her satırını da tartışmaya hazırım. Bu ülkenin kaynak sorunu yok, bu ülkede ekonomiyi bozan da biz değiliz, hele hele milyonlarca yurttaşımız hiç değil. Son sekiz yılda -"kaynak" diyoruz ya- yurttaşlardan toplanan vergi miktarı 2 trilyon dolar. Şimdi "kaynak" dediğimiz zaman bu yurttaşlarımız, milyonlarca insanımız bu kaynağı yaratmış. Mesele nerede? Kaynağın kimler tarafından nasıl paylaşıldığında.

Ocak ayının verileri açıklandı, değil mi? Bir önceki yılın ocak ayına göre sadece faiz ödemesindeki artış oranı yüzde 180. 450 milyar lirayı sadece bir ayda faize verebilme ihtimalini ya da eylemini gerçekleştiren bir yönetim anlayışının 5,5 milyon kamu çalışanının daha müreffeh, huzur içerisinde yaşamasına olanak sağlamaması gibi bir şey söz konusu olamaz.

O nedenle de -az sonra yine oylayacaksınız, tutanaklara geçsin- alt komisyonun kurulması, bu anlamda girişim yapılması; iktidara dikkat çekme, yasama organına dikkat çekme ve hatta şu paragraftan da hareketle konuştuğumuz bütün konuları da kapsasın çünkü 2 gündem maddesi daha kaldı. Bakın, burada 116'nın son fıkrasında -evet, reddediyorsunuz ama- şöyle bir hüküm var: "Komisyon Başkanlık Divanı, görüşülemeyeceğini karara bağladığı dilekçelerden kanun olarak düzenlemelerinde toplumsal yarar gördüklerinin birer örneğini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve bilgi için Cumhurbaşkanlığına gönderir." Bu konuştuğumuz konuların tamamında toplumsal yarar söz konusudur. O nedenle, buradan çıkacak bir raporun yine Meclise ve Cumhurbaşkanlığına gönderilmesinde yarar olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Ben teşekkür ediyorum.

Bu konuyla ilgili verilmiş bir önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

Memur maaşlarının artırılması konusunun ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amacıyla bir alt komisyon kurulmasını, alt komisyonun siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında katılmalarını sağlamak üzere 6 üyeden oluşmasını, bu alt komisyonun 3071

sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan yetkileri Komisyon adına kullanarak çalışmalarını yürütmesini arz ve teklif ederim.

Ali Bozan
Mersin

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Önerge üzerinde söz isteyen? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

IV.- KARARLAR (Devam)

6.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-26647) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 4 dilekçenin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Sayın üyelerimiz, İç Tüzük'ün 116 ve 117'nci maddeleri gereğince yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle memur maaşlarının artırılması talepli dilekçelerin karar konusu olamayacağını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) Görüşmeler (Devam)

7.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun (D28-19664) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki (D28-20643) numaralı Dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şimdi gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında yer alan çıraklık ve staja başlama tarihinin sigortalılık başlangıç tarihi sayılması talepli (D28-19664) ve (D28-20643) numaralı Dilekçeler hakkında Başkanlık Divanının yeni bir kanun veya kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle dilekçelerin Komisyonunda görüşülemeyeceğine ilişkin kararlarına Bursa Milletvekili Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun itirazları üzerine görüşmelere başlıyoruz.

Dilekçeler hakkında yapılan işlemler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Yasama Uzman Yardımcısı Sayın Mustafa Burak Yıldız'a söz veriyorum.

Buyurun Burak Bey.

YASAMA UZMANI YARDIMCISI MUSTAFA BURAK YILDIZ - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; Komisyonumuza iletilen (D28-19664) ve (D28-20643) numaralı Dilekçelerde özetle, stajyerlik ve çıraklık döneminde geçen sürelerin emeklilik hesabına dâhil edilmesi talep edilmiştir.

Komisyonumuz Başkanlık Divanınca dilekçelerin incelenmesi sonucunda dilekçelerdeki talep konusunun karşılanabilmesi için 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda değişiklik yapılması gerektiği değerlendirilmiş ve sırasıyla 3 Temmuz 2025 tarihli ve 10161 sayılı ile 10313 sayılı Başkanlık Divanı Kararları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca dilekçelerin görüşülemeyeceğine karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı kararlarına Mersin Milletvekili Ali Bozan tarafından, özetle, çıraklık ve staj dönemlerinde fiilen çalışıp üretime katkı sağlayan kişilerin bu sürelerinin emeklilik hesabına dâhil edilmemesinin adaletsizliğe yol açtığı ve milyonlarca vatandaşın emeklilik hakkını geciktirdiği ve fiilen engellediği gerekçesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında itiraz edilmiştir. Hakkındaki Başkanlık Divanı kararına süresi içerisinde itiraz edilmesi nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Komisyonumuz Genel Kuruluna sevk edilen (D28-19664) ve (D28-20643) numaralı Dilekçelerin TBMM İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunda görüşülmesi gereği hasıl olmuştur.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Şimdi Bursa Milletvekilimiz Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu'na itirazları konusunda söz vereceğim.

Buyurun Sayın Altaca Kayışoğlu.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; yine, vatandaşlarımızın yaşadığı sorunlardan bir tanesi staj ve çıraklıkta geçen günlerin emeklilik için sayılmaması. Bu arkadaşlarımız ciddi bir şekilde Türkiye'nin dört bir yanında örgütlendiler ve sık sık sorunlarını bize de gündeme getiriyorlar, Komisyonumuza da elbette ki anayasal haklarını kullanarak başvuruyorlar. Bu arkadaşların elinde bir belge var, her görüştüğümüzde bana gösteriyorlar, diyorlar ki: "Vekilim, bunu bize devlet verdi, bu bir sigorta kartı. Biz çalışıyoruz diye biliyorduk ve gerçekten fiilen de çalışıyorduk yani adı çıraklık, stajyer vesaire ama henüz 13-14 yaşında bizim orada bir şekilde emeğimiz kullanılıyordu ve biz sigortalı zannediyorduk kendimizi. İşte, bu kartla hastaneye gidiyorduk, yıllar geçti, dediler ki: "Bu sadece sağlık sigortası, sizin emekliliğinizden sayılmıyor." "Ne olacak bizim bu emeğimiz?" diyorlar. Çok da haklılar, daha o yaşlarda emek vermiş, okurken bir yandan da çalışmış, bir yandan da üretime katkı sunmuş bu arkadaşların o günkü çalışmaları sayılmadığı için, kanundaki süre başlangıçları göz önünde bulundurulduğunda, tabii, emeklilikle ilgili çok büyük hak kayıpları gündeme geliyor. Yani işte, bir günle bile on yedi yıl kaybeden arkadaşlar var; bunlar da o dönemde çalıştıkları için, tabii emeklilikten sayılmadığı için yıllarını kaybediyorlar. Fiilen çalışan, emek veren, stajyer ve çırak olarak geçen bu kişilerin sayıları da çok fazla değil bildiğim kadarıyla; o günlerinin emeklilikten sayılması için bir kanuni düzenleme yapılması, bu arkadaşlarımızın, bu gençlerin mağduriyetlerini giderecektir. Gençler diyorum ama çoğunun artık yaşı da bayağı yol almış ama emeklilikle ilgili maalesef mağduriyet yaşıyorlar. Bu nedenle de bu talebin kabul görmesini, Komisyonumuzun bu nedenle çalışmasını tekrar talep ediyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Çok teşekkür ediyorum.

Ali Bey, buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) - Ben kayıtlara geçmesi açısından söyleyeyim: Şimdi, ben her cetvel geldiğinde cetvelleri incelerken, itirazlarda bulunurken bazen böyle çekinerek itirazda bulunuyorum, diyorum: Şimdi, iktidar böyle, bu konularda çok çalışkan değil. İtiraz ediyoruz, işte, yeniden Komisyon gündemine geliyor, korkuyorum Tüzük'ü değiştirirsiniz.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Yani tamam, oturalım, İç Tüzük'le ilgili tüm gruplar olarak iyi bir çalışma yapmamız gerekiyor.

ALİ BOZAN (Mersin) - Yok, ben Dilekçe Komisyonu kısmıyla ilgili söylüyorum, diğer kısmıyla ilgili söylemiyorum. Yani şundan kaynaklı: Ben bugüne kadar itirazlarda bulunurken gerçekten geniş toplumsal kesimleri ilgilendiren konularda özellikle itirazda bulunmaya özen gösteriyorum. Şu anda itirazda bulunduğumuz konu da öyle bir konu. Yani şu anda burada bulunan arkadaşlarımızın tamamı şu konuda hemfikir; yani bir kişinin sigortalı sayılabilmesi ya da sigortalının çalışmasının emekliliğe sayılabilmesi için tek şart şudur: Fiilî çalışma. Şimdi, stajyerler ve çıraklar fiilî olarak çalışıyor mu? Çalışıyor. Fiilî olarak çalışıyorsa, evet, yaşından kaynaklı yasal mevzuattan kaynaklı şu olmayabilir: Sigortası yapılamayabilir ama fiilî bir çalışma söz konusu ve bu fiilî çalışma da kaçak bir çalışma değil, yasal mevzuat çerçevesinde bir çalışma. Yasaların izin verdiği çerçevede bir kişi fiilî olarak çalışıyor ama -az önce Nurhayat Hanım'ın ifade ettiği gibi- beş sene, on sene, yirmi sene sonra bir bakıyor ki o çalışması aslında çalışma sayılmamış. Bu, kendisiyle ilgili emeklilik hesabı yaparken o fiilî çalışmasının, çıraklıkta ya da stajda geçen süresinin emeklilik tarihi olarak kabul edileceğini düşünüyor ama bir bakıyor ki bu yok. Bu gerçekten ciddi anlamda bir mağduriyet ve ben şunu da ifade edeyim: Kimi zaman, kimi konularda itirazda bulunurken, evet, her konuda alt komisyon kurulmasına "evet" demeyeceğinizi biliyorum ama burada bazı konuları gündeme getirirken aynı zamanda dikkat çekmek içindir. Aynı zamanda yani bugün mesela çıraklık ve staja başlama tarihinin sigorta başlangıç tarihi sayılmasıyla ilgili ben bugün talepte bulundum, reddedildi değil mi? Bir hafta sonra Dilekçe Komisyonuna bir talep gelse, Başkanlık Divanı reddetse ben yine itiraz edeceğim, bir hafta sonra bir daha gelse yine itiraz edeceğim. Aynı zamanda bu itirazlarla biz aslında iktidarın dikkatini çekmek istiyoruz yani bu alanda bir mağduriyet oldu, bu mağduriyetin giderilmesi için de özellikle Mecliste sayısal çoğunluğun sizde olmasından kaynaklı gereğini yerine getirmeniz içindir. Ben bu nedenlerle yine, diyorum ya, önergemiz doğrultusunda olumlu oy kullanmanızı rica ediyorum. Şimdiye kadar kullanmadınız ama bakalım, ısrarla, inatla biz devam ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyoruz

Şimdi, bu konuyla ilgili verilmiş...

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Başkanım, ben de bir söz...

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Söz almak isteyen üyelerimiz var mı diye sormamıştım.

Buyurun İbrahim Bey.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu da toplumun ayrı bir kanayan yarası. Her ne kadar elimizde çok somut bir veri olmasa da yaklaşık 2 milyonun üzerinde yurttaşımızın bu sorundan mağdur olduğu çok açık. Stajyer ve çırak arkadaşlarımız o kadar garip bir hâle geldi ki bu arkadaşlarımızın -Nurhayat Hanım söyledi- SSK kartı var mı? Var. SSK numarası var mı? Var. Bordrosu var mı? Var. İşvereni var mı? Var. Fiilî olarak çalışma var mı? Var. Emek, alın teri var mı? Var. Başka ne var? Bu arkadaşlarımızın ölümü var, yaralanması, sakat kalması var iş kazalarında ama bu insanlar için bir tek şey yok; kısa vadeli çalışma kollarında tutuluyorlar, uzun vadeli iş kolunda görünmedikleri için çalışma hayatına başladıkları süre ne yazık ki tescilde, emekliliğine hak çalışmalarında dikkate alınmıyor; böylelikle de çok ciddi bir mağduriyet söz konusu. Ülkemizde iş kazalarıyla yaşamını yitiren, iş cinayetleriyle yaşamını yitiren çok sayıda çırak ve stajyer yurttaşımızın olduğunu da biliyoruz. Ya gelin, şu toplumsal, kanayan yaraya el birliğiyle bir dikkat çekelim, bir kamuoyu oluşturalım, bir farkındalık yaratıp bir girişim yapalım; bunu da ne olur, mevzuat engel bölümünden çıkaralım. Sizlerden özellikle bekliyoruz, iktidar partimizin temsilcilerinin de bize olumlu destek vereceğini düşünüyor ve alt komisyon kurulmasına destek olduğumu ifade etmek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyorum.

Tabii, bu konularla ilgili farkındalık yaratmak için gündeme getirdiğinizden dolayı sizlere de biz teşekkür ediyoruz.

Şimdi, bu konuyla ilgili verilmiş bir önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

Çıraklık ve staja başlama tarihinin sigortalılık başlangıç tarihi sayılması konusunun ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amacıyla bir alt komisyon kurulmasını, alt komisyonun siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında katılmalarını sağlamak üzere 6 üyeden oluşmasını, bu alt komisyonun 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan yetkileri Komisyon adına kullanarak çalışmalarını yürütmesini arz ve teklif ederim.

Ali Bozan
Mersin

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Önerge üzerinde söz isteyen? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

IV.- KARARLAR (Devam)

7.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-19664) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki (D28-20643) numaralı Dilekçe'nin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Sayın üyelerimiz, İç Tüzük'ün 116 ve 117'nci maddeleri gereğince yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle çıraklık ve staja başlama tarihinin sigortalılık başlangıç tarihi sayılması talepli dilekçelerin karar konusu olamayacağını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) Görüşmeler (Devam)

8.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-18852) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 4 dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şimdi, gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında yer alan, vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının yapılandırılması ve otomobillerden alınan ÖTV oranlarının düşürülmesi talepli 5 dilekçe hakkında Başkanlık Divanının yeni bir kanun veya kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle dilekçelerin Komisyonunda görüşülemeyeceğine ilişkin kararlarına ilişkin Bursa Milletvekili Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan'ın itirazları üzerine görüşmelere başlıyoruz.

Dilekçe hakkında yapılan işlemler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Yasama Uzmanı Sayın Eray Mindiz'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Eray Bey.

YASAMA UZMANI ERAY MINDİZ - Komisyonumuza iletilen aynı mahiyetteki 5 dilekçede, özetle, vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının yapılandırılması ve otomobillerden alınan ÖTV oranlarının düşürülmesi talep edilmiştir.

Komisyonumuz Başkanlık Divanınca dilekçelerin incelenmesi sonucunda dilekçelerdeki talep konusunun karşılanabilmesi için kanun değişikliği yapılması gerektiği değerlendirilmiş ve söz konusu dilekçeler hakkında alınan Başkanlık Divanı kararlarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca dilekçelerin görüşülemeyeceğine karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı kararlarına Bursa Milletvekili Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan tarafından, özetle, yaşanan ekonomik krizin etkilerinin hafifletilebilmesinin sağlanması için, vatandaşların SGK, BAĞ-KUR ve vergi borçlarıyla ilgili çözüm önerileri geliştirebilmesi için Komisyonun sorumluluk almasının gerektiği, mevcut ÖTV uygulamasının araç fiyatlarını erişilemez seviyelere taşıdığı ve özellikle orta gelirli vatandaşların temel ulaşım ihtiyaçlarını karşılamasını güçleştirdiği, bu nedenle ÖTV oranlarının makul seviyelere çekilerek vatandaşların alım gücünün desteklenmesi gerektiği gerekçesiyle İç Tüzük'ün 116'ncı maddesi kapsamında itiraz edilmiştir.

Hakkındaki Başkanlık Divanı kararına süresi içinde itiraz edilmesi nedeniyle İç Tüzük'ün 117'nci maddesi uyarınca Komisyonumuz Genel Kuruluna sevk edilen aynı mahiyetteki 5 dilekçenin İç Tüzük'ün 117'nci maddesi uyarınca Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunda görüşülmesi gereği hasıl olmuştur.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, itirazları konusunda itiraz eden milletvekili arkadaşlara söz vereceğim.

Öncelikle Bursa Milletvekili Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu'na söz veriyorum.

Buyurun Nurhayat Hanım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, ÖTV'yle ilgili, hakikaten çok yüksek olduğu bir gerçek. Şimdi, ben araçla ilgili bir faturaya bakıyordum. Şimdi, bir arabanın fiyatını söylemek istiyorum. "1.600 mal/hizmet toplam tutarı." diyor, ondan sonra, hesaplanan ÖTV 1.280; KDV matrahı, KDV'si 576." diyor. Yani 1 arabadan fazlasını devlete almışız.

Şimdi, vatandaş 1 araç alırken 1 araç da devlete alıyor. Gerçekten Almanya bizi kısıyor yani arabayı çoğunlukla onlar üretiyorlar ve bizim kadar, bizim devletimiz kadar Almanya devleti para kazanmıyor ürettiği arabadan. O yüzden kısıyorlar çünkü diyor ki insanlar: "Biz üretiyoruz, bu kadar para kazanamıyoruz ama bunu işte, Türkiye'deki Türkler alınca Türkiye Cumhuriyeti devleti bizden daha çok para kazanıyor." Bu işe akıl sır erdiremiyorlardır herhâlde. Yani makul değil vergi. Tabii ki sonuçta belki tüketim açısından elbette lüks tüketime... Araç artık lüks bir tüketim de değil tabii ki ama hani en azından maaştan alınan ya da dolaylı vergilerden toplanan kısımdan daha fazla olması gerekir vergi adaleti açısından; onu objektif bir şekilde söyleyip kabul ediyorum ama bu kadarı da çok fazla. Yani 1 araç kendinize alırken 1 araç da devlete alacak şekilde 1 kat, bazı tabii daha lüks araçlarda 1,5 kat fazlasıyla vergi verilmesi hakikaten makul değil; vergi mantığı açısından da doğru bir şey değil. Bunu makul bir seviyeye çekmek gerekir. O yüzden ben vatandaşlarımızın itirazlarının haklı olduğunu düşünüyorum. Bu açıdan da bir çalışma yapmak gerektiğini belirtiyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, diğer itiraz sahibi Sayın Ali Bozan'a söz veriyorum.

Buyurun Ali Bey.

ALİ BOZAN (Mersin) - Ben ÖTV indirimiyle ilgili Nurhayat Hanım'ın dediklerine katılıyorum, tekrar etmek istemiyorum. Aynı zamanda bu birleşen dilekçelerimizde vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının yapılandırılmasıyla ilgili bir talep var. Yani, özellikle küçük esnaf toplumun çok geniş bir kesimini temsil ediyor ve küçük esnaf şu anda ne SGK primi ödeyebiliyor ne vergi borcu ödeyebiliyor. Yani, sizin tahsil edemediğiniz bir vergi borcu var orada ve tahsil edilemeyen bir SGK borcu var. Devletin şu anda yapması gereken şu... Ki küçük esnaf "Ben vergi ödemeyeyim." demiyor, "Ben SGK primi ödemeyeyim." demiyor; diyor ki: "Bu ülkede son yıllarda yaşanan ağır bir ekonomik kriz var; bu yaşanan ağır ekonomik krizden ben de olumsuz etkilendim ve ben biriken SGK ve vergi borçlarımla ilgili yapılandırma talep ediyorum."

Bu dilekçeler vesilesiyle, bu itirazımız vesilesiyle, şu anda bu ülkede bulunan özellikle küçük esnafların yaşadığı sorunların, sıkıntıların yerinde araştırılabilmesi için bir alt komisyon kurulması gerektiğini düşünüyoruz.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyorum.

Söz isteyen milletvekili arkadaşımız?

Buyurun İbrahim Bey.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, her iki arkadaşımın da görüşlerine katılmakla birlikte bir iki veri vermek isterim.

Şimdi, bu vergi ve SGK alacaklarıyla ilgili kısımda Sayın Hazine ve Maliye Bakanı 1 Kasım 2024 tarihinde yapmış olduğu bir açıklamada, değerlendirmede ki Gelir İdaresi Başkanlığı kamuoyunda "vergi yüzsüzleri" olarak bilinen listeyi yayınlamıştı, vergi borcu 5 milyon ve üzeri olan mükellefler listesi ve Sayın Bakan orada bir cümle kullanmıştı. Rakamı da tam verdim ki tutanaklara doğru geçsin: Kamunun alacağı olan 914,9 milyar liradan 812,8 milyar liranın tahsil imkânının kalmadığını ifade etmişti; tarih Kasım 2024. Sonrasında aynı Bakanımız, 2025 yılında da Gelir İdaresi Başkanlığının yine veri yayımlamasıyla birlikte yeni verileri yayınladı. Bu rakamın, tahsil edilemeyen vergi ve cezaların rakamının 1,5 trilyon liraya ulaştığını ne yazık ki belgeleriyle ortaya koydu ve bunun yaklaşık olarak da yüzde 89'unun tahsil imkânının kalmadığını, hepimiz biliyoruz on yıllık zaman aşımı meselesini. Devletin bilançosuna baktığınız zaman alacaklar bölümünde yer alır ama on yılın bitmesi beklenir ki işte terkin yapılsın, hesaplardan düşülsün; bu mükelleflerin büyükçe bir kısmından bu vergi alacaklarının tahsil edilemeyeceği de ortaya çıktı.

Şimdi, bunu şunun için anlatıyorum: Eş zamanlı olarak iki şeyin işletilmesi lazım, uzun zamandır Türkiye'de bu tartışılıyor. Bir yandan, şu ya da bu şekilde vergi ödeme güçlüğü içinde olan yurttaşlarımızın, gerçek ve tüzel kişilerin bu vergileri ödemesine kolaylığı sağlamak, ödeyebilecek olanlardan bunu elde etmek ama bunu yaparken vahşi bir şekilde, olağanüstü büyük oranlarla faiz işleterek, ceza işleterek değil, onların var olan sorunlarını kolaylaştırıcı yapılandırma içerisinde çözmek. Diğer taraftan, ödemelerini düzenli yapan gerçek ve tüzel kişiler için de mağdur etmeyen hani ödemesini zamanında yapanları işte, sanki, çok özür dileyerek -tırnak içerisinde- ahmak pozisyonuna düşürmeden, o insanları da ödüllendirici bir sisteme ihtiyacımız var. Üç, bunu yaparken de kamunun içerisinde ya da gerçek ve tüzel kişiler içerisinde de uygulamada hiçbir ayırımın yapılmaması lazım. Örneğin, "belediyeleri silkeleyin" kavramında olduğu gibi çünkü belediyeler -herkes unutup- Anayasa'nın 126 ve 127'nci maddelerinde idari yapımız tanımlanmış, bir tarafta merkezî idare, bir tarafta mahallî idare. Dolayısıyla kamu olduğu gerçeğini ortadan kaldırmıyor. O nedenle, yapılandırmayı yurttaşlarımızın ödeme kolaylığını yaratacak şekilde önlem alınması açısından önemsiyorum.

Diğeri, bugünlerde, dün ya da bugün otomobil sektörüyle ilgili yeni veriler de açıklandı, önceki yılın ocak ayına göre, otomobil üretimimizde yanılmıyorsa yüzde 17'lik bir düşüşe de tanık olduğumuz gerçeğiyle karşı karşıyayız. Dolaylı vergiler öylesine artırılmıştır ki -Nurhayat Hanım çok somut örnekten de sizlere belge sundu- aracın değeri kadar neredeyse bir değer de vergi olarak karşımıza çıkıyor ve çalışma hayatını buradan da ilişkilendirelim. Geçmişte, yurttaşlarımız emekli olma hayali kurarken ya da kamuda, özel sektörde çalışırken kıdem tazminatını aldığı anda bir araba, bir ev hayali kurabiliyorlardı, bugün o hayalden de uzaklaştılar. Neden? Orada da dolaylı vergilerin olağanüstü artırılmış olmasından kaynaklı. O nedenle, elbette yasal düzenlemeyi gerektiren bir unsurdur, bunu kabul ediyoruz ama yasama ve yürütmeye buradan kurulacak komisyon marifetiyle bir telkinin, tavsiyenin gitmesinde yarar olduğunu düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi, dilekçe üzerine verilmiş bir önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

Vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının yapılandırılması ve otomobillerden alınan ÖTV oranlarının düşürülmesi konusunun ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amacıyla bir alt komisyon kurulmasını, alt komisyonun siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında katılmalarını sağlamak üzere 6 üyeden oluşmasını, bu alt komisyonun 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan yetkileri komisyon adına kullanarak çalışmalarını yürütmesini arz ve teklif ederim.

Ali Bozan
Mersin

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Önerge üzerinde söz isteyen? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

IV.- KARARLAR (Devam)

8.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-18852) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki 4 dilekçenin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Sayın üyelerimiz, İç Tüzük'ün 116 ve 117'nci maddeleri gereğince yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının yapılandırılması ve otomobillerden alınan ÖTV oranlarının düşürülmesi talepli dilekçelerin karar konusu olamayacağını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) Görüşmeler (Devam)

9.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın (D28-18341) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki (D28-18529) numaralı Dilekçe hakkında Başkanlık Divanı kararlarına itirazlarına ilişkin görüşme

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şimdi, gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" kısmında yer alan zorunlu askerlik hizmetinin kaldırılması talepli (D28-18341) ve (D28-1852) numaralı Dilekçeler hakkında Başkanlık Divanının yeni bir kanun veya kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle dilekçelerin Komisyonunda görüşülemeyeceğine ilişkin kararlarına Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan'ın itirazları üzerine görüşmelere başlıyoruz.

Dilekçeleri hakkında yapılan işlemler konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Yasama Uzman Yardımcımız Sayın Koray Yeşilada'ya söz veriyorum.

Buyurun Koray Bey.

YASAMA UZMAN YARDIMCISI KORAY YEŞİLADA - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri; Komisyonumuza iletilen (D28-18341) ve (D28-18529) numaralı Dilekçelerde zorunlu askerlik hizmetinin kaldırılması talep edilmiştir. Komisyonumuz Başkanlık Divanınca dilekçelerin incelenmesi sonucunda dilekçelerdeki talep konusunun karşılanabilmesi için kanun değişikliği yapılması gerektiği değerlendirilmiş ve sırasıyla 2 Haziran 2025 tarihli ve 9460 sayılı ve 2 Haziran 2025 tarihli ve 9493 sayılı Başkanlık Divanı Kararları'yla Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca dilekçelerin görüşülemeyeceğine karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı kararlarına Mersin Milletvekili Ali Bozan tarafından, özetle, Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nde düzenlenen, din ve vicdan özgürlüğünün kapsamında olan ve bireyin ahlaki tercih, dinî inanç ya da politik nedenlerle askere gitmeyi reddetmesini ifade eden vicdani ret hakkının Komisyonca değerlendirilmesi gerektiği, bireysel tercihi nedeniyle askere gitmek istemeyen yurttaşların yaptırımla karşılaşmasının yanında ekonomik koşulları uygun olduğu için bedelli askerlik yaparak askere gitmeyen yurttaşların varlığının vicdanları rahatsız ettiği, Komisyonun konuyu gündemine alarak detaylı değerlendirmesi gerektiği gerekçesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında itiraz edilmiştir.

Hakkındaki Başkanlık Divanı kararına süresi içinde itiraz edilmesi nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Komisyonumuz Genel Kuruluna sevk edilen (D28-18341) ve (D28-18529) numaralı Dilekçelerin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunda görüşülmesi gereği hasıl olmuştur.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Şimdi Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan'a itirazları konusunda söz vereceğim.

Buyurun Ali Bey.

ALİ BOZAN (Mersin) - Şimdi, arkadaşımız bizim gerekçemizi okurken birden aklıma şey geldi "Ya, ben kime, ne demişim?" Demişim ki: "Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi..." Şimdi, yani bizim karşımızda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını tanımayan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını uygulamayan bir iktidar var, ben de kalkmışım, demişim ki: "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi..."

Çok fazla zamanınızı almayacağım arkadaşlar. Benim daha önce de vicdani ret hakkıyla ilgili benzer taleplerim oldu. Bunun özellikle hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hem Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nde yer alan din ve vicdan özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerekiyor. Kişi dünya görüşünden kaynaklı, ahlaki bakışından kaynaklı, kendi bireysel tercihinden kaynaklı askere gitmek istemeyebilir. Elbette her ülkenin savunulmaya ihtiyacı var, elbette her ülkenin güvenliğe ihtiyacı var ama kişinin din ve vicdan özgürlüğü kapsamında askerliğe gitmek istememesinin mutlak surette yasal şekilde temellendirilmesi gerektiği kanaatindeyim.

Bir diğer husus da bedelli askerlik meselesi. Ben bedelli askerlik meselesinin gerçekten toplumun çok büyük bir kısmının vicdanını yaraladığı kanaatindeyim çünkü uygulama şu: Parası olan bedelli askerlik yapıyor, parası olmayan gidip askerlik yapmak zorunda kalıyor. Ben bu nedenle Komisyonumuzun bu konuda detaylı bir araştırma ve inceleme yapması gerektiği kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Ben teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen üyelerimiz var mı? Yok.

Şimdi, konuyla ilgili verilmiş bir önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

Zorunlu askerlik hizmetinin kaldırılması konusunun ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amacıyla bir alt komisyon kurulmasını, alt komisyonun siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında katılmalarını sağlamak üzere 6 üyeden oluşmasını, bu alt komisyonun 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan yetkileri Komisyon adına kullanarak çalışmalarını yürütmesini arz ve teklif ederim.

Ali Bozan
Mersin

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Söz isteyen var mı? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

IV.- KARARLAR (Devam)

9.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Başkanlık Divanı kararlarına itirazları üzerine görüşülen (D28-18341) numaralı Dilekçe ile aynı mahiyetteki (D28-18529) numaralı Dilekçe'nin karar konusu olamayacağına ilişkin karar

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Sayın üyelerimiz, İç Tüzük'ün 116 ve 117'nci maddeleri gereğince yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle zorunlu askerlik hizmetinin kaldırılması talepli dilekçelerin karar konusu olamayacağını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tabii, şunu öncelikle belirteyim: Gerçekten hem verilen dilekçeler hem dilekçeler üzerinde yapılan itirazlardaki konuşmaların hepsi çok kıymetliydi, bizim yaptığımız açıklamalar çok kıymetliydi. Bu anlamda, Komisyona katkı veren tüm milletvekili arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Değerli üyelerimiz, gündemimizin "İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları" ile "Genel Kurula Sevk Edilen Dilekçeler" kısmındaki işlerin görüşülmesini tamamladık. Bu süreçte özverili ve titiz çalışmaları için başta yasama uzmanlarımız olmak üzere tüm Komisyon personellerimize ve üyelerimize teşekkür ediyorum.

Gösterdiğiniz sabır ve anlayıştan dolayı hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Gündemimizde görüşülecek başka konu olmadığından toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati:17.20